

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för ekonomi

Bankers hållbarhetsredovisning och innehållets relevans för deras intressenter

– en fallstudie på företag inom banksektorn

*Sustainability reporting within the bank sector and the
relevance of the content to its stakeholders
- a case study on corporations within the bank sector*

August Engström
Helena Nguyen

Självständigt arbete • 15 hp • Grundnivå

Ekonomi - kandidatprogram

Examensarbete nr 1144 • ISSN 1401-4084

Uppsala 2018

Bankers hållbarhetsredovisning och innehållets relevans för deras intressenter – en fallstudie på företag inom banksektorn

Sustainability reporting within the bank sector and the relevance of the content to its stakeholders - a case study on corporations within the bank sector

August Engström
Helena Nguyen

Handledare: Carl-Johan Lagerkvist, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekonomi
Examinator: Richard Ferguson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekonomi

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i företagsekonomi
Kurskod: EX0812
Program/utbildning: Ekonomi - kandidatprogram

Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2018
Serietitel: Examensarbete/SLU, Institutionen för ekonomi
Delnummer i serien: 1144
ISSN: 1401-4084
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: hållbarhetsrapportering, hållbar utveckling, drivkrafter, transparens, jämförbarhet, intressenter, regelverk

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för ekonomi

Sammanfattning

Nyligen har ett nytt direktiv om hållbarhetsrapportering införts i den Europeiska Unionen som säger att alla stora företag inom unionen är skyldiga att upprätta en hållbarhetsrapport för allmänheten. En anledning till detta är att intressenter i samhället efterfrågar transparens och öppenhet kring hållbarhetsfrågor som berör verksamheters sociala och miljömässiga påverkan. Banksektorn har historiskt sett varit sämre på att redovisa denna påverkan än andra branscher. Bankernas direkta påverkan är liten i jämförelse med andra branscher då det är den indirekta, genom finansiering och kreditgivning av andra verksamheter, som ger det största avtrycket på klimatet och sociala faktorer. Det finns många intressenter som söker transparens och information som inte innefattas av lagkravet vilket gör att många företag, däribland banker, väljer att rapportera mer icke-finansiell information än lagstadgat.

Syftet med denna studie är att undersöka vilka drivkrafter som bidrar till att banker frivilligt redovisar mer information än lagstadgat, vilken typ av information intressenter förväntar sig och vilka utmaningar banksektorn har att uppfylla intressenternas förväntningar. För att ge läsaren en bakgrund till hållbarhetsrapportering och det nya lagkravet presenteras direktiv, regelverk och relevanta teorier. För att uppfylla studiens syfte används en kvalitativ forskningsmetod där semistrukturerade intervjuer genomförts med hållbarhetsexperten och -chefer från tre olika banker (Nordea, Länsförsäkringar & Ikano Bank). Det genomförs även intervjuer med två representanter från två olika intressentgrupper, en investerare och en ideell miljöorganisation specifikt inriktad på banker, för att undersöka vilken typ av hållbarhetsinformation de efterfrågar. Den insamlade empirin kommer från de svar respondenterna angivit utifrån den intervjuguide författarna utformat som bygger på regelverk och teorier som är kopplad till det valda ämnet.

Studiens resultat visar att banker redovisar mer icke-finansiell information än lagstadgat för att skapa legitimitet genom att vara transparenta gentemot sina intressenter. Trots det har bankerna svårt att möta intressenternas efterfrågan på information i deras hållbarhetsredovisningar. Intressenterna anser att rapporterna mestadels är ett överflöd av text och story-telling. Intressenter som investerar och granskar banker är mer intresserade av kvantifierad hållbarhetsdata, mål samt uppföljning och resultat av dessa mål. Resultatet visar att det inte finns en homogen struktur för hur banksektorn ska redovisa sitt hållbarhetsarbete vilket kan antyda att det inte finns ett samarbete mellan bankerna hur de på bästa sätt ska redovisa sin indirekta påverkan. Eftersom en hållbar och långsiktig utveckling ligger i både bankernas och intressenternas intresse skulle ett sådant banköverskridande samarbete gynna samhället i stort.

Nyckelord: hållbarhetsrapportering, hållbar utveckling, drivkrafter, transparens, jämförbarhet, intressenter, regelverk

English summary

Recently, a new directive on sustainability reporting has been introduced in the European Union, which states that all major companies within the union are required to establish a sustainability report for the public. One reason for this is that stakeholders in society demand transparency and openness in sustainability issues that concern the social and environmental impact of corporations. The financial sector has historically been worse in reporting their impact than other industries due to the complexity to trace their investments and lendings effect on climate and social factors. Many stakeholders are seeking transparency and information that is not included in the legal requirement, which means that many companies, including banks, choose to disclose more non-financial information in their sustainability reports than is required by law.

The purpose of this study is therefore to investigate which of the drivers contribute to voluntarily report more information than mandatory, what kind of information stakeholders expect and what challenges the financial sector has to meet stakeholder expectations. To give the reader an understanding of the background of sustainability reporting and the new legislation relevant theories are presented. In order to fulfill the purpose of the study, a qualitative research method is assumed in which semi-structured interviews were conducted with sustainability experts and managers from three different banks (Nordea, Länsförsäkringar & Ikano Bank). There are also interviews with two representatives from two different stakeholder groups, an investor and a non-governmental organisation (NGO). The organization is specifically focused in banks sustainability work so that they can investigate what kind of sustainability information they request. The collected data is derived from the answers respondents stated based in an interview guide.

The study's results show that banks report more non-financial information than mandatory to create legitimacy by being transparent to its stakeholders. Banks, however, find it difficult to meet stakeholders' demand for information that is not covered by the legal requirement in terms of quantified sustainability data that measures their business's climate and social impact. The stakeholders believe the reports are mostly an abundance of text and storytelling. Investors and NGO:s are more interested in quantified data, sustainability goals and follow-up and results of these goals. The result also shows that there is no homogeneous structure for how the financial sector should report its sustainability work, which may suggest that there is no collaboration between the banks in how to best express their indirect impact. Since a sustainable and long-term development lies in the interests of both banks and stakeholders, such collaboration would benefit society as a whole.

Keywords: sustainability reporting, sustainable development, drivers, transparency, comparability, stakeholders, legislation

Förord

Under studiens process har vi fått motta hjälp och information från många olika individer. Deras bidrag och kompetens har berikat studiens innehåll och kvalitet. För deras engagemang vill författarna av denna uppsats tacka dem enormt mycket.

Vi vill speciellt tacka vår handledare för denna kandidatuppsats, Carl-Johan Lagerqvist, professor vid Institutionen för ekonomi på Sveriges lantbruksuniversitet. Stort tack för ditt engagemang och den tid du har lagt ner, dina erfarenheter och råd har hjälpt oss otroligt mycket längs arbetets gång. Vi vill även särskilt rikta stort tack till dem respondenter som avsatt tid för intervjuer och varit mycket hjälpsamma och engagerade med deras svar. Utan era svar hade det inte varit möjligt att genomföra studien.

Vi vill även tacka våra familjer, klasskamrater och vänner för värdefulla diskussioner och tankar som gett oss inspiration och stöd till att genomföra studien.

Innehållsförteckning

1 INTRODUKTION	1
1.1 BAKGRUND	1
1.1.1 Lagkravets roll och förväntade effekt	2
1.1.2 Problemdiskussion	2
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	3
1.3 STRUKTUR FÖR UPPSATSEN	3
2 TEORETISKT RAMVERK	5
2.1 VARFÖR REDOVISAR FÖRETAG OM HÅLLBARHET?	5
2.2 INSTITUTIONELL TEORI OCH BANKERS HÅLLBARHETSREDOVISNING	5
2.3 JÄMFÖRBARHET	6
2.4 INTRESSENTTEORIN	6
2.5 LEGITIMITETSTEORIN	7
3 REGELVERKET'S RAMVERK	9
3.1 EU-DIREKTIV, NATIONELLA REGELVERK OCH INTERNATIONELLA STANDARDER	9
3.2.1 EU-direktiv 2014/95/EU	9
3.2.2 Nationella regelverk	11
3.2.3 Internationella initiativ	12
3.2 NIVÅ 1 - FÖRUTSÄTTNINGAR OCH KONSEKVENSER FÖR FÖRETAG	12
3.3 NIVÅ 2 - RELATIONEN MELLAN FÖRETAG OCH DESS INTRESSENTER	13
3.4 TEORETISK SYNTES AV NIVÅ 1 OCH NIVÅ 2	14
4 METOD	15
4.1 FORSKNINGSSTRATEGI	15
4.2 LITTERATURGENOMGÅNG	15
4.3 VAL AV TEORIER OCH REGELVERK	16
4.4 VAL AV FALL- OCH ANALYSENHET	16
4.4.1 Val av bransch	16
4.4.2 Val av fallföretag	16
Valet av respondenter har gjorts efter ett målstyrt urval vilket också beskrivs som ett strategiskt urval enligt Bryman (2011). Den styrande principen för ett målstyrt urval är att författarna har gjort urvalet baserat på respondenternas kunskap och expertis för att kunna besvara studiens syfte (ibid.).	17
4.4.3 Datainsamling	17
4.4.4 Kvalitetssäkring	18
4.5 VAL AV INTRESSENTRESPONDENTER	18
4.6 ETISKA ASPEKTER	19
4.7 DATAANALYS	19
4.8 AVGRÄNSNINGAR	20
5 PRESENTATION AV EMPIRI	21
5.1 BANKERNAS ANSVAR FÖR EN HÅLLBAR UTVECKLING	21
5.2 DRIVKRAFTER BAKOM DEN FRIVILLIGA HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN	22
5.3 INTRESSENTERNAS KRAV PÅ HÅLLBARHETSINFORMATION	23
5.4 FRAMTIDA FÖRVÄNTNINGAR PÅ BANKSEKTORNS HÅLLBARHETSREDOVISNING	24
6 ANALYS	25
6.1 NIVÅ 1	25
6.1.1 Vinna marknadsandelar	25
6.1.2 Samhällsnytta	26
6.1.3 Försämrad konkurrenskraft	26
6.2 NIVÅ 2	26
6.2.1 Legitimitet	27
6.2.2 Transparens	27
6.2.3 Jämförbarhet	28
6.2.4 Hållbarhetsredovisningens innehåll	28
6.3 FÖRHÅLLET MELLAN NIVÅ 1 OCH NIVÅ 2	29
7 DISKUSSION	31

7.1 VARFÖR REDOVISAR BANKER MER ICKE-FINANSIELL INFORMATION ÄN DET SOM ÄR LAGSTADGAT I ÅRL? ...	31
7.2 VAD EFTERFRÄGAR BANKERNAS INTRESSETER FÖR TYP AV INFORMATION I HÅLLBARHETSREDOVISNINGAR?	32
7.3 VILKA UTMANINGAR HAR BANKSEKTORN MED ATT UPPFYLLA INTRESSETERNAS KRAV OCH FÖRVÄNTNINGAR GÄLLANDE INNEHÅLLET I DERAS HÅLLBARHETSREDOVISNING?	32
7.4 FÖRFATTARNAS REFLEKTIONER	33
7.5 FORTSÄTTA STUDIER	33
8 SLUTSATSER SYFTET MED DENNA STUDIE ÄR ATT UNDERSÖKA FÖRHÅLLET MELLAN BANKER OCH DERAS INTRESSETER GÄLLANDE HÅLLBARHETSREDOVISNINGENS INNEHÅLL SAMT IDENTIFIERA BANKERS OLIKA DRIVKRAFTER BAKOM DERAS ARBETE MED HÅLLBARHETSREDOVISNING. SLUTSATSEN ÄMNAR ATT BESVARA STUDIENS SYFTE GENOM ATT ÅTERKOPPLA TILL FRÅGESTÄLLNING I AVSNITT 1.2	35
8.1 DRIVKRAFTER BAKOM BANKSEKTORNS FRIVILLIGA REDOVISNING AV ICKE-FINANSIELL INFORMATION OCH FRAMTIDA UTMANINGAR.....	35
KÄLLHÄNVISNING	36
BILAGOR	41
BILAGA 1. INTERVJUGUIDE FÖR FÖRETAG	41
BILAGA 2. INTERVJUGUIDE FÖR INTRESSETER	42

Figurförteckning

Figur 1 - En överblicksbild över arbetets struktur.	3
Figur 2 – Regelverket påverkan på företag och intressenter.....	9
Figur 3 – Teoretisk syntes av nivå 1 och nivå 2.	14
Figur 4 – Tänkbara effekter pga. lagstiftarens krav.....	25
Figur 5 – Drivkrafter och förväntningar bakom den frivilliga hållbarhetsredovisningen.....	27
Figur 6 – Resultat av den teoretiska syntesen.....	30

Tabellförteckning

Tabell 1 – Intervjuer med företagsrespondenter.....	17
Tabell 2 – Intervjuer med intressentrespondenter.....	19

Bilagaförteckning

Bilaga 1. Intervjuguide för företagsrespondenter	
Bilaga 2. Intervjuguide för intressentrespondenter	

Förkortningar

CSR - Corporate Social Responsibility

EU - Europeiska Unionen

FN - Förenta Nationerna

GRI - Global Reporting Initiative

NGO - Non-governmental Organisation

ÅRL - Årsredovisningslagen

Begreppsförklaringar

Hållbarhetsrapportering

är den del av den obligatoriska hållbarhetsrapporten som utgörs av lagkravets paragrafer och stycken.

Hållbarhetsredovisning

är den del som innefattas av lagkravets riktlinjer och den icke-finansiella informationen som inte innefattas av lagkravet vars syfte är att delge mer information än vad lagen kräver för att öka sin verksamhets transparens gentemot sina intressenter.

Story-telling

är ett verktyg för företag att på ett kreativt och pedagogiskt sätt genom använda ord förmedla sin vision och mål för specifika projekt och verksamhetsområden.

1 Introduktion

I detta avsnitt ges en bakgrund till det valda ämnets historik och uppkomst samt en beskrivning av uppsatsens syfte och frågeställningar. Avslutningsvis visas även en översikt över uppsatsens struktur.

1.1 Bakgrund

Banksektorn fyller en viktig funktion för samhällets ekonomiska upprätthållning och utveckling (Scholtens, 2009) i deras agerande som mellanhand för transaktioner och finansiering för såväl lån som investeringar för företag och privatkunder (ibid.; Jeucken, 2004; Weber et al., 2014). En påtaglig skillnad mellan bankbranschen och andra branschers miljöpåverkan är att bankernas direkta miljöpåverkan, det vill säga de produkter och tjänster de erbjuder, är mindre i jämförelse med andra branscher (Jeucken, 2004; Weber et al., 2014). Det är snarare de verksamheter som nyttjar bankernas tjänster som har en betydande miljöpåverkan (ibid.). Samtidigt ställs det idag högre krav från intressenter på företag att vara transparenta i deras verksamhet vad gäller företagets sociala och miljömässiga påverkan (Kihlblom & Persson, 2016; Farooque et al., 2014).

Enligt Scholtens (2009) har banker ur ett historiskt perspektiv varit sämre på att redovisa sitt hållbarhetsarbete jämfört med andra branscher men har på senare år förbättrat detta arbete avsevärt. Svenska Bankföreningen (2017) säger att bankernas hållbarhetsarbete är en central del i deras verksamhet och att det råder ett starkt samband mellan nyttan för samhället och att erbjuda långsiktig framgång och lönsamhet för sina kunder. Samtidigt visar en granskning från Fair Finance Guide att storbanker i Sverige än idag har affärer *eller* har någon form av inblandning kopplat till regnskogsskövling, skatteparadis och folkrättsbrott (www, FairFinanceGuide, 2018). KPMG, en revisions- och redovisningsbyrå, delger i sin rapport (2016) att banker borde vara mer transparenta och visa en öppenhet gentemot sina intressenter så att dessa kan bedöma vilken syn och position banker har gällande miljömässiga liksom sociala risker. Genom att publicera frivilliga hållbarhetsredovisningar har vissa banker valt att erbjuda sina intressenter den transparens som efterfrågas, dock har en lagändring från 2016 gjort att det numera är obligatoriskt för alla större företag, inräknat banker, att upprätta en hållbarhetsrapport (Justitiedepartementet, 2016).

Fram till december 2016 fanns det inga reglerade formkrav för *hur* företag i Sverige skulle upprätta sin hållbarhetsrapport eller *vilka* företag som skulle göra det (PwC, 2016). Europeiska Unionens (EU) framarbetade ändringsdirektiv om hållbarhetsredovisning från 2014 fastställde att medlemsstaterna, innan den 1 december 2016, ska ha genomfört eventuella lagändringar för att uppfylla detta ändringsdirektiv (Justitiedepartementet, 2016). I Sverige har dock lagstiftaren valt att tolka ändringsdirektivet snävare, vilket gör att det ställs hårdare krav på svenska företag än andra företag inom EU. Detta i syfte att fler svenska företag aktivt ska driva sin verksamhet mot att arbeta med hållbar utveckling samt ge ökad transparens kring deras verksamhet för deras intressenter (ibid.).

Begreppet hållbar utveckling lanserades 1987 i Förenta Staternas (FN) rapport "*Vår gemensamma framtid*" och definieras som: "... en utveckling som tillfredsställer dagens behov

utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov...” (Världskommissionen för miljö och utveckling, 1987, s. 43). På liknande sätt har EU definierat hållbart företagande, i sitt strategiska Corporate Social Responsibility (CSR) arbete, som företagens ansvar för deras verksamheters påverkan på samhället där deras sociala och miljömässiga ansvar lyfts fram utöver det ekonomiska (Justitiedepartementet, 2016). Det är dessa definitioner som legat till grund för EU:s ändringsdirektiv och som nu påverkat samtliga medlemsstaters redovisningslagstiftning. CSR som varit utgångspunkten i framtagandet av ändringsdirektivet berör frågor rörande miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption i syfte att uppnå en hållbar utveckling samt att öka företagens transparens (ibid.).

1.1.1 Lagkravets roll och förväntade effekt

Regeringens proposition lyfter fram att den ändrade lagstiftningen kommer generera affärsmässiga fördelar i form av stärkt varumärke och förbättrad konkurrenskraft för företagen om de kan visa att de arbetar med hållbarhet (Justitiedepartementet, 2016), vilket också stärks av Farooque m. fl. (2014) som lyfter fram det i sin forskning inom området. Detta eftersom samhället har ett stort intresse av att deras verksamhet ger en tillväxt som är hållbar på lång sikt (ibid.). Innan lagkravet föll i kraft har vissa företag frivilligt valt att rapportera kring sitt hållbarhetsarbete med anledning av att deras intressenter efterfrågar transparens kring deras verksamhet och aktiviteter (Kaur & Lodhia, 2018; Vormedal & Ruud, 2009; Weber et al., 2014; Farooque et al., 2014). Det finns många exempel på stora företag som under de senaste gångna åren hamnat i blåsväder på grund av upptäckta brister i deras riskhantering kopplat till deras verksamhet, exempelvis storbanker som Nordea, SEB och Swedbank (www, FairFinanceGuide, u.å.). En av orsakerna till att lagkravet kom till var just för att riskhanteringen skulle uppmärksammas i företagens verksamheter. Lagstiftaren ser affärsmässiga fördelar för företagen att de uppmärksammar dessa brister och arbetar förebyggande mot dessa risker (Justitiedepartementet, 2016). Andra anledningar till varför företag har velat göra detta är dels för att vinna legitimitet på marknaden genom att “avslöja” icke-finansiell information om sin verksamhet (Yu et al., 2017) och dels på grund av ett gruppträck från konkurrenter (Bartels & Fogelberg, 2016).

1.1.2 Problemdiskussion

I och med det nya lagkravet är företag i Sverige skyldiga att redovisa de hållbarhetskrav som återfinns i ÅRL 6:e kapitel §10. Dock finns det ett intresse att redovisa mer icke-finansiell information än vad lagen kräver då det kan generera konkurrensfördelar samt skapa legitimitet (Justitiedepartementet, 2016). Här finns en stor möjlighet för banker att påverka, dels genom att värdera sina investeringar annorlunda och samtidigt informera för andra intressenter om hur banken arbetar för en hållbar utveckling. Tidigare forskning har dock inte belyst bankernas roll rörande hållbarhetsredovisning (Thompson & Cowton, 2004) och en faktor till det är svårigheten att avgränsa var bankernas ansvar ligger vid miljöförstörande verksamheter (Jeucken, 2004). Annan forskning lyfter dock vikten av att redovisa icke-finansiell och vilka konkurrensfördelar det kan generera för de företag som redovisar (Weber et al., 2014; Vormedal & Ruud, 2009). Således blir en hållbarhetsredovisning ett verktyg för banker att uppmärksamma och informera, såväl internt som externt, om deras verksamhet och affärsmodell, och på så sätt vinna konkurrensfördelar (ibid.; Farooque et al., 2014). I dagsläget finns det forskning på varför företag generellt hållbarhetsredovisar men dessa saknar

intressentperspektivet vilket är en viktig del, då det är till sina intressenter företag riktar sina hållbarhetsredovisningar mot.

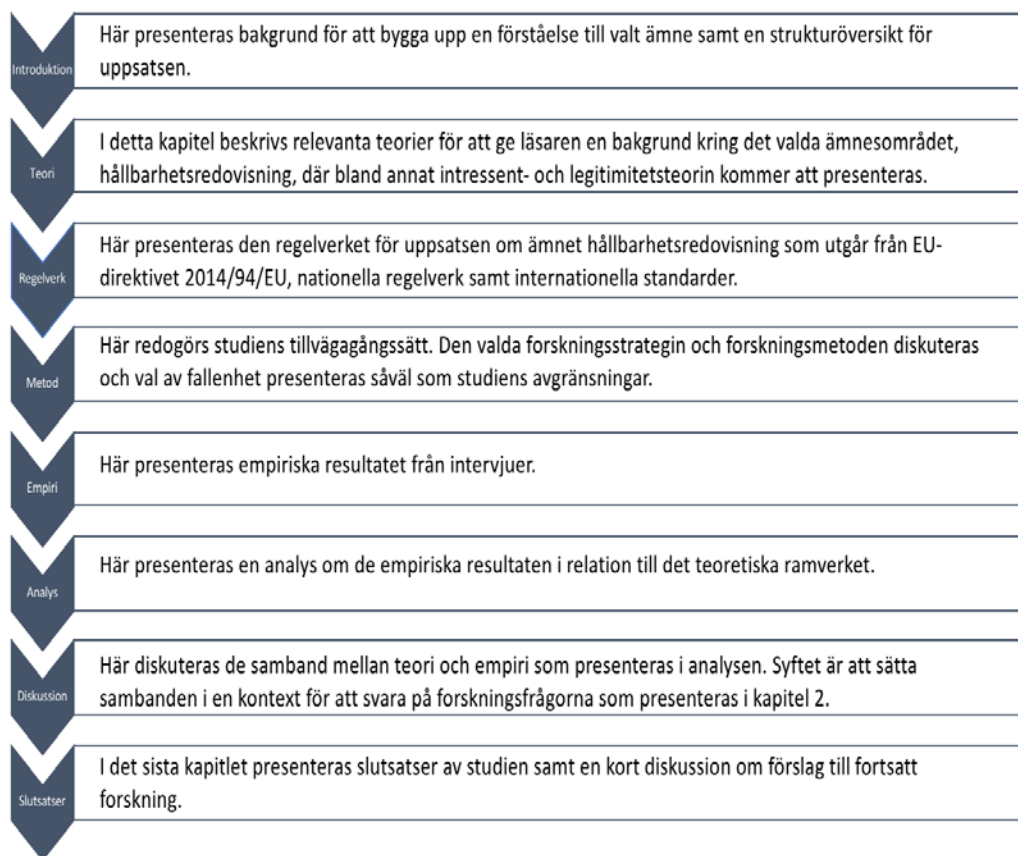
1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka förhållandet mellan banker och deras intressenter gällande hållbarhetsredovisningens innehåll samt identifiera bankers olika drivkrafter bakom deras arbete med hållbarhetsredovisning. För att besvara syftet har följande frågeställningar skapats:

- Varför redovisar företag inom banksektorn mer icke-finansiell information än vad som är lagstadgat i sin hållbarhetsredovisning?
- Vad förväntar sig intressenter för typ av hållbarhetsinformation i företags hållbarhetsredovisningar?
- Vilka utmaningar har banksektorn med att uppfylla intressenternas krav och förväntningar gällande innehållet i deras hållbarhetsrapport?

1.3 Struktur för uppsatsen

I figur 1 ges en överblick över uppsatsens struktur där alla avsnitt anges i kronologisk ordning. Genom att följa avsnitten steg för steg, möjliggör detta för läsaren att förstå hur forskarna har gått till väga för att genomföra studien. Vidare information om varje avsnitts innehåll redogörs i figur 1.

Figur 1. Egen illustrering av uppsatsens struktur.

2 Teoretiskt ramverk

Nedan presenteras relevanta teorier för studien för att ge läsaren en bakgrund om ämnesområdet som kan, direkt eller indirekt, kopplas till företags hållbarhetsredovisningar. Begrepp som beskrivs nedan hjälper även läsaren att lättare förstå nästa avsnitt, som främst behandlar hållbarhetsrapporteringens ursprung och regelverk.

2.1 Varför redovisar företag om hållbarhet?

Enligt klassiska marknadsekonomiska begrepp styrs marknaden av det utbud som företag erbjuder sina intressenter, som i sin tur styrs av vad intressenterna på marknaden efterfrågar (Ammenberget, 2012). Dessa har ett kausalt samband till varandra. Det innebär att om efterfrågan ökar eller minskar påverkar detta utbudet (ibid.). För att ett företag ska förbli konkurrenskraftig på marknaden behöver det fortfarande arbeta för att möta efterfrågan (ibid.), annars finns incitament för intressenter att hitta andra alternativ. Idag finns det en efterfrågan från intressenter att företag ska ha en transparens och öppenhet rörande deras verksamhets påverkan på miljön och samhället i stort (ibid.; Vormedal & Ruud, 2009; Farooque et al., 2014). Eftersom efterfrågan av transparens på företags hållbarhetsarbete existerar, sätter det en press på företagen att möta denna efterfråga (ibid.; Fernandez-Feijoo et al., 2014). Den information som framkommer om företagets hållbarhetsarbete anses vara viktig då den kan ligga till grund för olika beslut intressenterna fattar rörande investeringar, konsumtion och fortsatta affärsrelationer. Politiska och reglerande drivkrafter nämns också i litteraturen som beskriver varför företag redovisar icke-finansiell information (Vormedal & Ruud, 2009).

2.2 Institutionell teori och bankers hållbarhetsredovisning

Institutionell teori innebär att företag som är verksamma inom samma bransch dras till att efterlikna varandra för att vara konkurrenskraftiga (DiMaggio & Powell, 1983). Externa påtryckningar såsom konkurrens, marknadskrav, branschsed och lagar gör att företag verksamma inom samma bransch dras mot en homogen struktur (ibid.). Detta gäller även för banksektorn. Således kan institutionell teori även kopplas ihop med hållbarhetsredovisningen, då fler företag inom samma bransch efterliknar varandra genom att i större utsträckning än tidigare avslöja mer icke-finansiell information vilket skapar legitimitet för deras verksamhet (Deegan, 2002). Ett viktigt begrepp inom institutionell teori är isomorfism och det finns tre olika typer av isomorfism (DiMaggio & Powell, 1983). Dessa är *tvingande*, *imiterande* och *normativ* isomorfism (ibid.) och dessa kommer beskrivas nedan.

- *Tvingande* isomorfism handlar om interna och externa påtryckningar från andra organisationer och kulturella förväntningar samhället har på företagets verksamhet och agerande (DiMaggio & Powell, 1983). Det kan exempelvis handla om att införa nya kontrollfunktioner för att begränsa och estimera verksamhetens utsläpp och miljöpåverkan.
- *Imiterande* isomorfism uppstår när det råder en osäkerhet inom företaget eller på marknaden (DiMaggio & Powell, 1983). Det kan leda till att företag imiterar framgångsrika företag och anpassar sig därmed till de större företagen.
- *Normativ* isomorfism handlar om företags arbetssätt normaliseras mellan organisationerna (DiMaggio & Powell, 1983). De som är anställda hos företag som är

verksamma inom samma bransch har liknande arbetsuppgifter för att företagens arbetssätt normaliseras efter det som genererar framgång för företagen. Exempelvis tar finansiella rådgivare, anställda på banker i Sverige, vanligen en Swedsec-licensiering vilket är en ekonomisk rådgivningsutbildning (SwedSec, 2018).

Institutionell teori och isomorfism kan hjälpa till att förklara varför banker väljer att publicera icke-finansiell information utöver det som lagen kräver. Det är en fråga om att bibehålla sin legitimitet och konkurrenskraft utåt som härrör från marknadskrav och regelverk som kräver att företag är transparenta om hur deras verksamhet påverkar miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter.

2.3 Jämförbarhet

EU:s ändringsdirektiv som legat till grund för lagändringen om hållbarhetsrapportering anger att lagen ska tillgodose investerares och övriga intressenters behov av icke-finansiell information på ett sådant sätt att företagen lätt kan jämföras med varandra (Justitiedepartementet, 2016). Det innebär att lagen bör följa samma jämförbarhetskriterium som den finansiella redovisningen följer. Om företag inom en industri använder olika standarder uppstår svårigheter för intressenter att förstå relevanta och korrekta slutsatser om företags prestationer i deras hållbarhetsarbete (Krajnc & Peter, 2005). Jämförbarheten underlättas om samtliga företag använder samma redovisningsmetod, regelverk och om redovisningen under flera år är enhetlig (Frostensson, Helin & Sandström, 2015).

2.4 Intressentteorin

I många studier används intressentteorin för att förstå men även för att förklara de bakomliggande faktorerna till varför företag väljer att redovisa frågor kopplat till miljö (Ljungdahl, 1999; Vormedal & Ruud, 2009). Enligt Ljungdahl (1999) utgör dessa faktorer tillsammans en del av företagets strategi¹ för att uppfylla olika intressenters behov och förväntningar. Vidare menar Gray m.fl. (1995) och Vormedal och Ruud (2009) att genom att tillämpa intressentteorin för att analysera ett företag får forskarna en förståelse för företaget och deras samspel med dess omgivning.

Idag finns det olika definitioner på intressenter och en av dem kommer från PMBOK Guide (s. 30, 2013) som definierar en intressent som ”... *en intressent är en individ, grupp, eller organisation som kan påverka, bli påverkad av, eller uppfattar sig själv bli påverkad av ett beslut, aktivitet, eller resultat av ett projekt...*”². Vidare kan intressenter delas in i två huvudkategorier: primära och sekundära (Clarkson, 1995). Till den primära intressentgruppen tillhör exempelvis investerare och aktieägare, vilka båda två spelar en viktig roll för företagens verksamhet och överlevnad och räknas därför som primära intressenter (ibid.). Andra primära intressenter är anställda, företagskunder, banker och konsumenter som på olika sätt har en betydelse för ett företag i ett kortsiktigt och direkt affärsperspektiv (Ammenberg, 2012). Myndigheter spelar också en stor roll genom att etablera och fastställa ramverk eller andra styrmedel för att dirigera och påverka företag i rätt riktning. Till den sekundära intressentkategorin tillhör exempelvis media och miljörelser, även kallat *Non-Governmental*

¹ Strategi handlar om kort- och långsiktiga mål för en organisation samt ledning, styrning och planering i syfte att uppnå det som eftersträvas av företaget och dess intressenter (Ammenberg, 2012).

² Fri översättning hämtad från PMBOK Guide (2013, s.30).

Organisations (NGO), som inte har en direkt koppling till företag och kan därför upplevas som mer perifera än de primära grupperna. Både media och NGO:s kan dock på ett eller flera sätt förstärka *och* försvaga ett företags varumärke genom negativ publicitet (ibid.).

Genom att identifiera och kartlägga vilka intressenter som är de viktigaste för ett företags verksamhet och överlevnad kan de enskildas behov och önskemål upptäckas och uppfyllas, både på kort sikt men framförallt på lång sikt (Ammenberg, 2012). Detta är något som även kommer att ligga till grund till författarnas intervjuer med bankrepresentanterna för att identifiera vilka intressenter som är de mest primära för att besvara studiens syfte.

2.5 Legitimitetsteorin

Som komplement till intressentteorin används legitimitetsteorin (Ljungdahl, 1999). Intressentteorin förklarar till *vilka* intressenter företag redovisar miljöinformation (ibid.) medan legitimitetsteorin förklarar *varför, när och effekterna* av att redovisa, som i det här fallet är att företag får legitimitet (Maigness, 2006; Vormedal & Ruud, 2009). I en studie av Gray m.fl. (1995 s. 54) använder dem Lindbloms (1994) definition på legitimitet och förklarar att det är:

*”... ett tillstånd eller status som existerar när ett företags värderingssystem är i kongruens med värderingssystemet i det större sociala systemet som företaget är en del av. När en diskrepans, aktuella eller potentiella, förekommer mellan dessa två värderingssystem hotar det företagets legitimitet...”*³
(Lindblom 1994 se Gray et al., 1996, s. 54).

Vidare i en artikel av Maigness (2006) skriver författaren att legitimitetsteorin är ett socialt kontrakt mellan företaget och samhället, vilket kan brytas om brister eller gap i kontraktet upptäcks. För att bibehålla det sociala kontraktet, eller legitimitet, finns det fyra legitimitetsstrategier:

- *“Utbilda och informera intressenter om förändringar och hur företaget arbetar kring hållbarhet.*
- *Förändra intressenters uppfattning om företaget relaterat till specifika aspekter - utan att förändra ett företags faktiska beteende.*
- *Manipulera intressenters uppfattning om ett visst problem genom att avleda deras uppmärksamhet till ett annat “mindre” problem.*
- *Förändra externa förväntningar om företagets hållbarhetsprestation” (Gray et al., 1995; Maigness, 2006).*

Eftersom legitimitetsteorin bygger på intressenters uppfattning kan företag, genom att hållbarhetsredovisa frågor rörande miljö och sociala, förändra och påverka intressenters uppfattning om ett företags hållbarhetsarbete (Cormier & Gordon, 2001; Salancik & Meindl, 1984). Vidare menar Vormedal och Ruud (2009) att företags redovisning av icke-finansiell information är ett viktigt verktyg för att upprätthålla ett gott rykte och fortsätta bedriva sin verksamhet på marknaden. Med hänsyn till detta kan författarna av denna studie identifiera vilka drivkrafter som står bakom bankernas frivilliga redovisning av icke-finansiell information i deras hållbarhetsredovisningar.

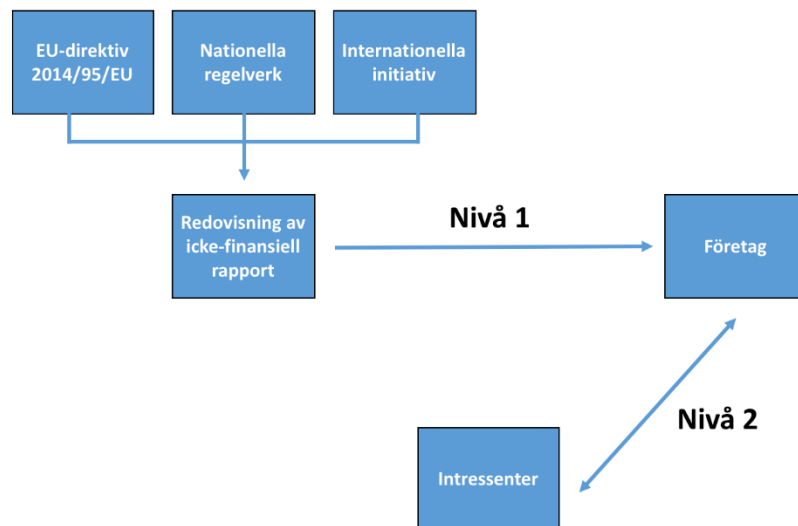
³ Fri översättning hämtad från Gray m.fl. (Lindblom 1994 se Gray et al., 1996, s. 54).

3 Regelverkets ramverk

Iföljande avsnitt ges en bakgrund till aktuell nationell lagstiftning om hållbarhetsrapportering, hur lagen har kommit till genom olika internationella institutioner och redovisningsstandards inom hållbarhetsredovisning. Avslutningsvis presenteras en syntes av relationen mellan företag och dess intressenter samt hur de efter lagändringen förhåller sig till varandra, givet den information som presenterats i teoriavsnittet.

3.1 EU-direktiv, nationella regelverk och internationella standarder

Figur 2 ämnar förklara regelverket och det teoretiska ramverket och dess förhållande till företagen och deras intressenter. Nivå 1 utgör grunden för vad lagstiftaren ställer för krav på företagen i deras hållbarhetsrapportering och nivå 2 innefattar, utifrån de krav intressenter ställer, vilken typ av ytterligare information utöver lagkravet banker publicerar i sin rapport.

Figur 2. Egen illustration av regelverket och hur företag och intressenter påverkas av det.

3.2.1 EU-direktiv 2014/95/EU

EU-kommissionen gick ut i ett meddelande den 13:e april 2011 med titeln “Inremarknadsakten - Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för inre marknaden “Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt”” och konstaterade i meddelandet att det finns ett behov av ökad transparens från företagens verksamheter (Europeiska Kommissionen, KOM(2011)206). Europeiska kommissionen menar att striktare krav på transparens kring hur företag arbetar med miljömässiga och sociala frågor leder till att tillgänglig information på marknaden når upp till samma nivå. Detta gör att intressenterna och kontrollorgan lättare kan jämföra företagens hållbarhetsarbete med varandra (ibid.). Syftet med det föreslagna åtgärdsprogrammet från EU-kommissionen är att främja hållbar tillväxt baserad på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft med lika spelregler för alla medlemsstater inom EU, vilket också är en anledning till varför företag ska ha samma redovisningskrav vad gäller

transparens och informationsgivning till den inre marknaden⁴ (ibid.). EU-kommissionen publicerade ytterligare ett meddelande den 25 oktober 2011 med titeln "*En förnyad EU-strategi 2011–2014 för företagens sociala ansvar*" och i det uttalandet upprepades ännu en gång betydelsen av företagens transparens och öppenhet (Europeiska Kommissionen, KOM(2011)681). En förändring i den europeiska lagstiftningen kan hjälpa företag i rätt riktning vad gäller redovisning av deras verksamhet kopplat till specifika hållbarhetsaspekter (ibid.). I det senare meddelandet från EU-kommissionen uppmärksammas återigen företagens roll i samhället och menar att företag måste ta ett hållbart ansvar. Det innebär att de måste integrera både miljömässiga och sociala aspekter i sin verksamhet men också kommunicera detta arbete till deras intressenter (ibid.). Detta grundar sig i att EU-kommissionen dels vill att det ska bidra till en konkurrenskraftig marknadsekonomi, dels bygga ett långsiktigt förtroende bland arbetstagare, konsumenter och allmänheten samt skapa värderingar som tillsammans ska bidra till att samhällsklyftorna minskar inom EU. Alla dessa är utgångspunkter för att främja ett hållbart ekonomiskt system och hållbar utveckling på lång sikt (ibid.).

Två år senare den 6 februari 2013 gick Europaparlamentet ut med en uppmaning till förändring av EU-direktivet 2013/34/EU om *företagens sociala ansvar: ett ansvarstagande, transparent och ansvarsfullt affärstänkande och en hållbar tillväxt* respektive om *företagens sociala ansvar: att arbeta för samhällets intressen och för hållbar återhämtning för alla* (Europaparlamentet och Europeiska Rådet 2014/95/EU). I sina resolutioner konstaterade Europaparlamentet, precis som EU-kommissionen, betydelsen av att företag offentliggör information om hållbarhet som rör sociala, miljömässiga och ekonomiska frågor. Som tidigare nämnts är syftet densamma, men i resolutionerna nämner Europaparlamentet även att genom att offentliggöra den här typen av information kan företag identifiera och fastställa risker för hållbarhet och på så sätt stärka konsumenternas förtroende (ibid.). Tillhandahållandet av icke-finansiell information används för att företag, konsumenter och kontrollorgan ska kunna mäta, övervaka och hantera resultat och inverkan på samhället (ibid.). Således vill därför Europaparlamentet att EU-kommissionen ska utforma ett ändringsförslag till lagstiftning gällande företags avslöjande av icke-finansiell information. Med hänsyn till de olika karaktäristiska egenskaperna hos varje företag ska lagstiftningen vara så pass flexibel att företag kan redovisa icke-finansiell information om deras verksamhet. I tillägg till detta ska informationen som företag redovisar också vara tillräckligt jämförbara och tillgodose såväl investerare och övriga intressenter som berörs både direkt och indirekt (ibid.).

Den 22 oktober 2014 antog Europaparlamentet och EU:s råd direktiv 2014/95/EU om ändring av direktiv 2013/32/EU. Med respekt för de grundläggande rättigheterna och principerna i EU:s stadga, bl.a. respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter ska direktivet genomföras i enlighet med dessa (Europaparlamentet och Europeiska Rådet 2014/95/EU). Med det nya direktivet ska stora företag som är av allmänt intresse och som under samma räkenskapsår på balansdagen haft i genomsnitt 500 anställda lägga till en icke-finansiell rapport i förvaltningsberättelsen. De upplysningar som lämnas i rapporten ska ge investerare såväl som andra berörda parter en förståelse för företagets utveckling, resultat och ställning samt vilka konsekvenser den bedrivna verksamheten orsakar med hänsyn till miljö och sociala

⁴ Den *inre marknaden*, även kallad för den *gemensamma marknaden*, är en marknad som innefattar alla europeiska stater som tillsammans skapar solidaritet mellan Europas män och kvinnor samt nya tillväxtmöjligheter för mer än 21 miljoner europeiska företag (Europeiska Kommissionen, KOM(2011)206).

förhållanden. Förutom det nämnda ska företag redovisa om och hur de arbetar med frågor som rör mänskliga rättigheter, samt bekämpning av korruption och mutor (ibid.).

Ändringsdirektivet 2014/95/EU riktar sig till alla medlemsstater i unionen, vilket betyder att medlemmarna ska tillämpa det nya direktivet i sina lagar och författningar (Europaparlamentet och Europeiska Rådet 2014/95/EU). Med andra ord ska Sverige, som en medlem av denna union, senast den 6 december 2016 ha tillämpat det i sin nationella lagstiftning och dess författningar för att uppfylla EU:s krav. Vidare vill författarna även tillägga att studien kommer att genomföras på svenska företag, varför valet att fokusera på Sveriges lagstiftning är aktuellt.

3.2.2 Nationella regelverk

Fram till december 2016 fanns det inga reglerade formkrav för om, vad eller hur företag i Sverige skulle framföra sin hållbarhetsrapport (Justitiedepartementet, 2016). EU:s framarbetade ändringsdirektiv om hållbarhetsrapportering från 2014 fastställde att medlemsstaterna, innan den 1 december 2016, ska ha genomfört eventuella lagändringar för att uppfylla detta ändringsdirektiv (Europaparlamentet och Europeiska Rådet 2014/95/EU). Direktivet fastställer att stora företag, vilket är företag som är av allmänt intresse och som i snitt har haft fler än 500 anställda under samma räkenskapsår på balansdagen, är skyldiga att redovisa viss information om hållbarhetsfrågor (ibid.). Vad som anses vara företag av allmänt intresse är noterade företag, finansiella företag och publika aktiebolag (Justitiedepartementet, 2016).

Den svenska regeringens proposition till riksdagen om *Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy* föreslår att alla företag av en viss storlek ska upprätta en hållbarhetsrapport i enlighet med ändringsdirektivet 2014/95/EU (Justitiedepartementet, 2016). I Sverige har lagstiftaren valt att göra lagkravet snävare än EU:s ändringsdirektiv då det endast hade omfattat omkring 100 svenska företag (ibid.). Istället är alla svenska företag skyldiga att upprätta en särskild rapport om hållbarhetsupplysningar om de uppfyller minst två av dessa följande tre kriterier under en period av två räkenskapsår:

- “medelantalet anställda har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren varit mer än 250,
- balansomslutningen har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren varit mer än 175 miljoner kronor,
- nettoomsättningen har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren varit mer än 350 miljoner kronor.” (Justitiedepartementet, 2016, s. 40).

Hållbarhetsrapporten som måste upprättas ska antingen vara inkluderad i företagets förvaltningsberättelse eller utgöra en från årsredovisning skild handling med upplysningar om miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption (Justitiedepartementet, 2016). Propositionen grundar sig i departementspromemorian om *Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy* (Ds 2014:45) och Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/94/EU som belyser vikten av att företag upprättar en hållbarhetsrapport med icke-finansiella upplysningar för en hållbar utveckling.

Den icke-finansiella hållbarhetsrapporten ska, vare sig om den är inkluderad eller inte i förvaltningsberättelsen, innehålla upplysningar kring frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption och därför redovisa följande:

- ”1. företagets affärsmodell,
2. den policy som företaget tillämpar i frågorna, inklusive de granskningsförfaranden som har genomförts,
3. resultatet av policyn,
4. de väsentliga risker som rör frågorna och är kopplade till företagets verksamhet, inklusive, när det är lämpligt, företagets affärsförbindelser, produkter eller tjänster som sannolikt får negativa konsekvenser,
5. hur företaget hanterar riskerna, och
6. andra icke-finansiella förhållanden som är relevanta för verksamheten.

Hållbarhetsrapporten ska även, när det är lämpligt, innehålla hänvisningar till och ytterligare förklaringar av de belopp som tas upp i årsredovisningen. Om särskilda riktlinjer har tillämpats vid upprättandet av hållbarhetsrapporten, ska det anges i rapporten. Om företaget inte tillämpar någon policy i en eller flera av frågorna i första stycket, ska skälen för detta anges.” (Justitiedepartementet, 2016, s. 163–164).

Riksdagen antog regeringens proposition den 26 oktober 2016, och i och med den nya lagstiftningen kommer detta att påverka cirka 1 600 svenska företag som vid räkenskapsåret 2017 ska ha lämnat en hållbarhetsrapport till Bolagsverket (Justitiedepartementet, 2016).

3.2.3 Internationella initiativ

En redovisningsstandard för hållbarhetsrapporter som företag tidigare har använt sig av är GRI G4 som är utformad av Global Reporting Initiative (GRI) vars syfte är att ge en homogen struktur till hållbarhetsredovisningen globalt (Ammenberg, 2012). GRI:s dokument tillhandahåller företagen ett ramverk av riktlinjer om vikten att mäta, presentera och ta ansvar för sin verksamhet gentemot sina intressenter, likväl internt som externt, i arbetet mot en hållbar utveckling (GRI, 2015). GRI:s dokument innehåller riktlinjer som omfattar sociala, ekonomiska och miljömässiga påverkan och är utformat för att kunna användas av alla företag oberoende av storlek, bransch eller ekonomisk hemvist (Justitiedepartementet, 2016).

Samtidigt som GRI har utformat en standard för hållbarhetsredovisning har FN skapat ett eget initiativ, även kallat Agenda 2030, som innehåller 17 globala mål i syfte att driva världen mot en hållbar och rättvis framtid (www, Regeringskansliet, 2015). Detta ställer krav på samtliga aktörer i samhället, både publika och privata, att samarbeta för att uppnå dessa mål (Regeringskansliet, 2017). Förutom ett samarbete mellan aktörerna krävs det även att företag har ett innovativt tänkande kring sin strategiska och operativa styrning och utvecklar nya partnerskapsdrivna processer som gynnar en hållbar utveckling (ibid.).

3.2 Nivå 1 - Förutsättningar och konsekvenser för företag

Regeringen har valt att inte utforma lagkravet enligt ändringsdirektivets 2014/95/EU miniminivå då det med högst sannolikhet endast skulle omfattat företag som redan idag hållbarhetsredovisar (Justitiedepartementet, 2016). Regeringen menar att om Sverige vill driva hållbarhetsarbetet framåt måste fler företag börja hållbarhetsredovisa och för det krävs det hårdare reglering (ibid.). Civilutskottet (2016) anser dock att det råder skiljaktiga meningar

gällande striktare reglering än vad det är i EU-länder. Exempelvis i motion 2016/17:69 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 begärs att riksdagen ska avslå propositionerna. Enligt Finné kommer en ändring i lagstiftningen enligt regeringens förslag innefatta kostnadsökningar för många företag då många av dem aldrig har upprättat en hållbarhetsrapport tidigare, vilket i sin tur skulle resultera i att svenska företags konkurrenskraft försvagas (Civilutskottet, 2016). Vidare föreslår motionärerna att om ett sådant ändringsförslag skulle införlivas borde regeringen ha vidtagit ytterligare åtgärder för att kompensera företag för de ökade kostnaderna som det skulle innebära (ibid.). Regeringen delar dock inte samma åsikt som Ewa Thalén Finné m.fl. gör. De menar att den totala samhällsnyttan överväger de negativa konsekvenserna kopplat till företagens kostnader (Justitiedepartementet, 2016).

SwedWatch, en ideell förening som kontrollerar svenska företags regelefterlevnad, har en positiv inställning till regeringens förslag på lagstadgat krav om hållbarhetsrapportering för större företag (SwedWatch, 2015). I artikeln *”Bra med lagkrav på hållbarhetsrapportering”* av SwedWatch (2015) motiverar de att ett lagkrav skulle motivera samt ge incitament för företag att se hållbarhet som en hygienfaktor, och inte något kosmetiskt. Upprättandet av en hållbarhetsrapport kräver att företag faktiskt tar hållbarhetsfrågor på allvar samtidigt som lagen tvingar dem att arbeta aktivt med dessa frågor för en hållbar utveckling (ibid.).

Nivå 1 ämnar ge en bakgrund till de förpliktelser företag har gentemot lagstiftaren. De uttalanden som har angetts ovan är riskbedömningar från olika talespersoner och företag av hur en lag om hållbarhetsrapportering kan komma att påverka företag verksamma på den svenska marknaden. I dessa bedömningar anges riskfaktorer som tappad konkurrenskraft och ökade redovisningskostnader, men det huvudsakliga fokuset i nivå 1 är de skyldigheter stora företag verksamma på den svenska marknaden har gentemot den nya lagen om hållbarhetsrapportering.

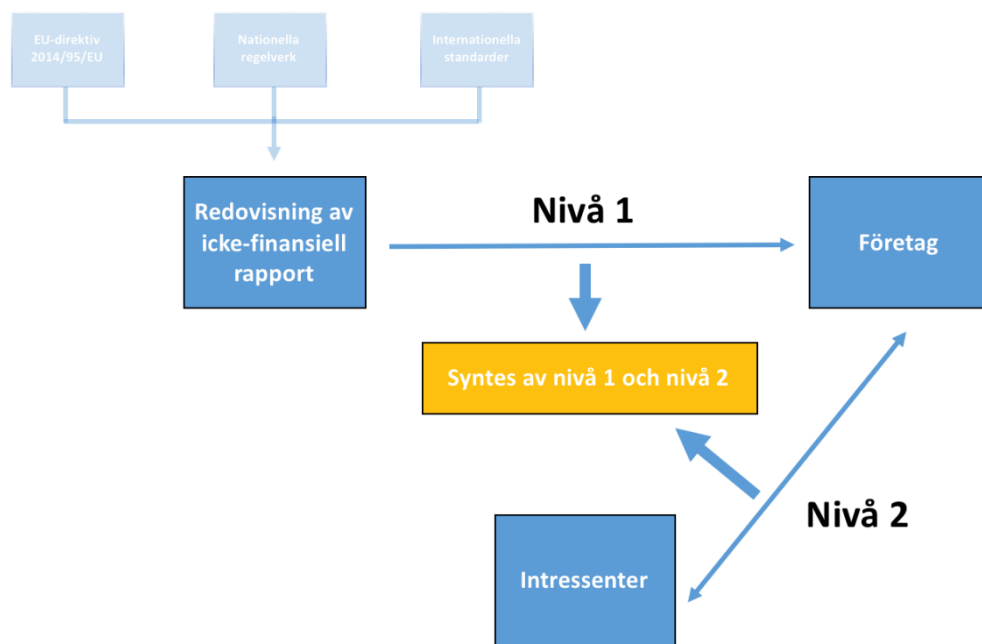
3.3 Nivå 2 - Relationen mellan företag och dess intressenter

I och med att informationskravet från intressenter existerar, kräver det att företagen inkluderar, lyssnar och samarbetar med deras intressenter för att företagen ska tillgodose dessa krav (Kaur & Lodhia, 2018; Thorne et al., 2014). När företag arbetar med deras hållbarhetsredovisningar är det därför av vikt att de erkänner intressenternas efterfrågan på information. På så sätt möjliggör det att de kan förmedla den typ av information som möter deras intressenters efterfrågan (Isenmann & Kim, 2006) och därmed bibehålla sin konkurrenskraft och vinna konkurrensfördelar (Justitiedepartementet, 2016). Detta är något som stärks av intressentteorin som säger att företag bör arbeta strategiskt för att möta sina intressenters krav och förväntningar då det är av vikt för företagets framgång (Zeng et al., 2013).

Nivå 2 ämnar ge en introduktion till vilken grad intressenterna är av vikt för företagen när de utformar sina hållbarhetsredovisningar. Som ovan beskrivet finns en efterfrågan från intressenterna att företagen är transparenta i deras hållbarhetsarbete. Således bör det därför vara av intresse för företaget att, utöver det som specificeras i lagkravet, ange information som ger dem konkurrensfördelar genom att tillgodose intressenternas efterfrågan.

3.4 Teoretisk syntes av nivå 1 och nivå 2

Eftersom stora företag, enligt svensk lagstiftning, måste upprätta en hållbarhetsrapport är nivå 1 något som blir obligatoriskt för dessa. Däremot finns det stor potential i att redovisa information utöver det som lagkravet anger genom att visa öppenhet och transparens kring sin verksamhet för sina intressenter och på så sätt vinna marknadsandelar. Idag råder det svårigheter att mäta bankers påverkan och bidrag till hållbar utveckling samtidigt som intressenter efterfrågar informationen. I den här uppsatsen ämnar författarna därför att undersöka tre olika bankers hållbarhetsredovisningar och granska vilken typ av information de lägger till utöver lagkravet. Huvudfokus blir således; givet att nivå ett är obligatoriskt, vilken typ av information lägger då företagen till för att tillgodose nivå tvås efterfrågan och vilka utmaningar har bankerna för att möta sina intressenters förväntningar i nivå två (se Figur 5).

Figur 3. Egen illustrering på en vidareutveckling av figur 2.

4 Metod

Nedan kommer det redogöras för uppsatsens tillvägagångssätt. Bland annat hur datainsamlingen har samlats in samt en diskussion om tänkbara fördelar och konsekvenser av forskningsprocessens metod. Studien har en kvalitativ forskningsansats som grundas på en litteraturgenomgång av befintligt regelverk, teorier och semistrukturerade intervjuer genomförda över telefon och personliga möten.

4.1 Forskningsstrategi

Syftet med denna studie är att undersöka förhållandet mellan banker och deras intressenter gällande hållbarhetsredovisningens innehåll samt identifiera bankers olika drivkrafter bakom deras arbete med hållbarhetsredovisning. För att kunna besvara uppsatsens syfte och frågeställningar har en kvalitativ forskningsstrategi använts och semistrukturerade intervjuer genomförts. En kvalitativ forskningsstrategi lägger vikt vid ord och mening som inte är mätbart vilket medför flexibilitet i tolkningen av respondenternas svar (Bryman & Bell, 2013). Enligt Lewis, Saunders och Thornhill (2009) är intervjuer med experter inom ett område bra källor för datainsamling vid kvalitativa studier.

Anledningen till att en kvalitativ forskningsstrategi används är för att undersöka hur uppsatsens frågeställning uppfattas ur intervjupersonernas perspektiv (Bryman & Bell, 2013). I dagsläget får intressentperspektivet lite uppmärksamhet i relation till företagsperspektivet i forskning kring hållbarhetsredovisning. Därför är det relevant att undersöka båda perspektiven med en kvalitativ forskningsansats med hänsyn till det teoretiska problem som existerar. En kvantitativ forskningsansats lägger istället vikt vid numeriska värden och har ett fast ramverk (ibid.), vilket författarna anser inte är aktuellt för att besvara studiens syfte med hänsyn till att författarna vill skapa en djupare förståelse i bankers och intressenters påverkan och effekt på varandra rörande bankers hållbarhetsredovisning. Intervjuansatsen ger en möjlighet att tillskriva en mening till respondentens omgivning och det som sker i den. Empirin har sedan ställts i förhållande till litteraturgenomgången och de valda teorierna.

4.2 Litteraturgenomgång

Genom en systematisk litteraturgenomgång gör sig författarna kunniga inom relevanta teorier och artiklar som berör hållbarhetsredovisning, regelverk och tidigare forskning inom området (Lewis et al., 2009). En litteraturgenomgång skapar även bekantskap med forskningsområdets nyckelbegrepp, uppkomst och utveckling. För att undersöka vilken information som har lagts till i de rapporter som publicerats sedan lagen trädde i kraft har författarna gått igenom hållbarhetsredovisningar från tre olika banker; Ikano Bank, Nordea och Länsförsäkringar. Detta för att skapa ett sammanfattat underlag för likheter och olikheter mellan de olika rapporterna och därefter kunnat formulera relevanta frågor till intervjuguiden för de intervjuer som kommer genomföras över telefon och personliga möten. Vid undersökningen av vilken information som intressenter efterfrågar har olika teorier och vetenskapliga artiklar beaktats och legat som grund för de frågor som tagits fram för intressenternas intervjuguide.

4.3 Val av teorier och regelverk

Den teoretiska grunden för uppsatsen har bestämts utifrån arbetets frågeställningar. I detta avseende tillämpades legitimitets- och intressentteorin för att utgöra ett underlag och ge förståelse för *vilka* och *varför* företag tidigare har valt att frivilligt hållbarhetsredovisa (Deegan & Unerman, 2011). Enligt Bryman och Bell (2013) kan dessa två teorier tolkas som breda och ”stora” vad gäller abstraktionsnivån, vilket kan försvåra processen att dra kopplingar mellan teori och verklighet. Legitimitets- och intressentteorin är dock centrala i detta arbete då studiens frågeställningar baseras på frågorna *vad* och *varför* företag fortfarande väljer att redovisa mer icke-finansiell hållbarhetsinformation än vad lagkravet säger. Inhämtningen av information om de valda teorierna baseras på kurslitteratur som författarna har använt sig av under ekonomiutbildningen samt genom sökningar på PubMed och Google Scholar. Valda ord som har använts vid sökningarna har varit ”sustainability reporting”, ”legislation”, ”sustainable development”, ”legitimacy” och ”shareholders”.

Då uppsatsen ämnar behandla området hållbarhetsredovisning är det av relevans att ge läsaren förutsättningarna för vilka ramverk och riktlinjer företag måste förhålla sig till vid upprättandet av en hållbarhetsrapport. Eftersom att det är ett lagstadgat krav att stora företag i Sverige ska publicera en hållbarhetsrapport är det av vikt för läsaren att få en introduktion till lagkravets ursprung och innehåll. Lagens förarbete innehåller dessutom relevant information som är kopplad till studiens valda teorier om jämförbarhet och legitimitet. Inhämtningen av information om internationella såväl som nationella regelverk kring hållbarhetsredovisning har således kommit från EU-rapporter, svenska förarbeten och propositioner samt internationella standarder från respektive organisationers hemsidor.

4.4 Val av fall- och analysenhet

Nedan kommer det ges en motivering till den bransch författarna valt att avgränsa sig till, tillvägagångssättet för insamling av data samt hur insamlingen ska präglas av en hög kvalitet.

4.4.1 Val av bransch

Banker i Sverige spelar en central roll för den svenska ekonomin genom sina tjänster som hjälper samhället att utvecklas både socialt och ekonomiskt (Svenska Bankföreningen, 2016). Dessutom är hållbarhetsarbetet en viktig del i bankernas verksamheter där det finns en stark korrelation mellan att bedriva långsiktig affärsmodell samtidigt som de är till nytta för samhället (ibid.). Eftersom banksektorn är en mäktig aktör i samhället fanns det ett intresse att undersöka varför de hållbarhetsredovisar och hur de möter sina intressenter i detta arbete.

4.4.2 Val av fallföretag

Ett kriterium för att dessa tre banker har valts är för att de innefattas av den nya lagstiftningen i ÅRL och blir därför intressanta att undersöka för studiens syfte. De banker som har använts som fallföretag i studien är Nordea, Ikano och Länsförsäkringar (se Tabell 1). Valet av banker utgår från bankernas storlek samt vilken grad av erfarenhet de har av att publicera frivilliga hållbarhetsrapporter. Nordea är ett börsnoterat företag och Sveriges samt Nordens största bank med hänsyn till kundantal och omsättning (Nordea, 2017). Med hänsyn till deras storlek har Nordea en historik av inblandning i diverse tveksamma investeringar i miljöskadande verksamheter och skatteparadis (www, FairFinanceGuide, 2018). Enligt Finansinspektionen (2017) är Länsförsäkringar en mellanstor bank i Sverige och har en betydande roll för

samhällsekonomin. Liksom Nordea har även Länsförsäkringar en historik av inblandning i icke-hållbara investeringar (www, FairFinanceGuide, 2018). Ikano Bank inriktar sig främst till privatkundsmarknaden och erbjuder kreditgivning samt inlåning till denna (Svenska Bankföreningen, 2017).

Av dessa tre banker har Nordea och Länsförsäkringar tidigare erfarenheter av frivillig hållbarhetsredovisning (www, Nordea, 2017; www, Länsförsäkringar, 2017) medan det i år är första året Ikano Bank publicerar en extern hållbarhetsredovisning (pers. med. Krüeger, 2018). Vid författarnas granskning av 2018 publicerade hållbarhetsrapporter som omfattades av lagkravet har detta tagits i beaktning när intervjuguiden till bankrespondenterna utformats. Detta för att i förarbetet till intervjuguidens frågor kunna skapa en djupare uppfattning om vilka frågor som kan tänkas vara relevanta att ställa med hänsyn till det nya lagkravet. På grund av bankernas olika storlekar med hänsyn till antalet kunder och erfarenheter kring hållbarhetsredovisning anser författarna att dessa tre banker fungerar som en representativ grupp för den svenska banksektorn.

TABELL 1. VAL AV FÖRETAGSRESPONDENTER FÖR INTERVJU. EGEN BEARBETNING.

Respondent	Befattning, Organisation	Typ	Validering	Intervjudatum
Christina Hillesøy	Hållbarhetschef, Länsförsäkringar	Telefon	Transkribering	2018-04-23
Jenny Fransson	Specialist inom hållbarhetsredovisning, Nordea	Personlig	Transkribering	2018-04-26
Fredrik Krüeger	HR Chef, Ikano Bank	Telefon	Transkribering	2018-04-27

Valet av respondenter har gjorts efter ett målstyrt urval vilket också beskrivs som ett strategiskt urval enligt Bryman (2011). Den styrande principen för ett målstyrt urval är att författarna har gjort urvalet baserat på respondenternas kunskap och expertis för att kunna besvara studiens syfte (ibid.).

4.4.3 Datainsamling

Den empiriska datan har samlats in med hjälp av semistrukturerade intervjuer över telefon och personliga möten vilket innebär att intervjuarna har följt en intervjuguide kopplade till uppsatsens ämne som ger respondenterna stor frihet att utforma svaren på sitt eget sätt (Bryman & Bell, 2013). Frågorna i intervjuguiden behöver inte komma i samma ordning samt att följdfrågor kopplade till respondenternas svar kan förekomma, men i stort sett har frågorna ställts i den ursprungliga ordningen och ordalydelsen (ibid.). Att genomföra telefonintervjuer för med sig fördelarna att det kan vara lättare att få till en intervju över telefon än en överenskommen mötespunkt, eller där geografiska avstånd gör det till en dyr process för ett fysiskt möte. Det finns dock vissa risker förknippade med telefonintervjuer såsom att det är lättare för en respondent att avsluta en intervju över telefon än när man gör det ansikte mot ansikte. Eventuella tekniska störningar kan även förekomma under samtalet och det går heller inte att se intervjupersonens kroppsspråk när denne får eller svarar på frågor (ibid.). Fördelar med personliga möten är att intervjuaren får hög svarsfrekvens och personlig kontakt med respondenten samt att författarna får ett djup och detaljer i intervjun som möjliggör att de får en helhetsbild över komplexa frågeställningar (KTH, u.å.). Nackdelar med personliga möten är att det är tids- och resurskrävande och känsliga frågor kan uppfattas kränkande för respondenten (ibid.).

4.4.4 Kvalitetssäkring

Reliabilitet och validitet är viktiga kriterier för att säkra kvalitet och generella forskningspotential för det valda ämnet när kvalitativ forskningsmetod används (Bryman & Bell, 2013). Reliabilitet handlar om huruvida utfallet blir detsamma om samma undersökning skulle göras om på nytt, eller om studien påverkats av tillfälliga betingelser och händelser. Termen validitet innebär i grunden om att bedöma om de slutsatser en undersökning lett fram till korrelerar helt, delvis eller inte med den genomförda undersökningsmetoden (ibid.). Dock finns kritik gentemot termerna reliabilitet och validitet då kvalitativa forskare haft en benägenhet att använda dessa på liknande sätt som kvantitativa forskare gör vid bedömning av sin forskning, trots att det inte är möjligt med samma strikta tillvägagångssätt (ibid.).

Detta har lett fram till att Guba och Lincoln (1985 se Bryman & Bell, 2013, s. 402) tagit fram nya kriterier för kvalitativa forskningsansatser vilket resulterat i de två grundläggande bedömningskriterier *äkthet* och *trovärdighet*. Trovärdighet delas in i fyra delkriterier och dessa är *tillförlitlighet*, *överförbarhet*, *pålitlighet* och *konfirmering*. *Tillförlitlighet* handlar om att forskarlag kommer överens om hur de ska tolka det material som samlas in; *överförbarhet* berör hur pass generaliserbara resultaten är till andra miljöer och situationer; *pålitlighet* handlar om huruvida undersökningen och resultaten korrelerar; *konfirmering* handlar om att forskare som utför studien inte medvetet låter sina personliga värderingar påverka utförandet och slutsatsen av en undersökning (ibid.). Kriteriet *äkthet* behandlar konsekvenser som forskning kan leda fram till och att det är viktigt att betänka de delkriterier som ingår i kriteriet *äkthet*. Det berör exempelvis att forskningen ska ge en rättvis bild av det som har undersökts, huruvida forskningen hjälper människor att förstå sin egen situation bättre, möjligheter till att förändra sin situation samt hur de går tillväga för att förändra den (ibid.).

För att säkerställa att *äkthet* och *trovärdighet* uppnås har författarna av denna studie använt flera olika källor och tagit flera olika perspektiv i beaktande. Utöver det har det även skickats ut en respondentvalidering till respondenterna sådan att de har haft möjlighet att kommentera att författarnas tolkning av intervjun överensstämmer med de svar respondenterna tidigare lämnat. Författarna har använt sig av egen-illustrerade figurer och tabeller för att tydligt illustrera samband och resultat för läsaren, vilket innefattas av kriteriet *äkthet*, i syftet att få läsaren att förstå sin och andras roll i innehållet av studien.

4.5 Val av intressentrespondenter

Utifrån intressentteorin har författarna identifierat primära och sekundära intressenter via intervjuer med respektive företagsrespondent, vilket har använts som beslutsunderlag vid val av intressentrespondenter för studien. De intressenter som intervjuades kommer dels från den ideella organisationen *Fair Finance* och fondbolaget *SPP Fonder*. Fair Finance Guide är ett internationellt initiativ och i deras verksamhet granskar dem hur pass hållbart banker finansierar och lånar ut pengar (www, FairFinanceGuide, 2018). SPP Fonder är Sveriges femte största fondbolag och är en del av norska Storebrand-koncernen som utgör en av Nordens ledande koncerner för sparande och försäkringslösningar (pers. med. Beckman, 2018).

Dessa är intressenter som dagligen grundar beslut och bedömningar som påverkas av diskussioner och aktioner kring bankernas hållbarhetsarbete. Eftersom dessa intressenter följer

bankernas hållbarhetsarbete i deras verksamheter kan de bidra med relevanta synpunkter och information till uppsatsens innehåll. Anledningen till att dessa intervjuades var för att kunna bilda en uppfattning kring vilken typ av information i bankernas hållbarhetsredovisning intressenter vill ha. Förutom de två nämnda intressenterna är andra intressenter som har identifierats: anställda, privatkunder och leverantörer. Författarna har dock valt att inte intervjua dessa då Fair Finance Guide och SPP Fonder är större aktörer än dessa. Detta eftersom SPP Fonder, i sin roll som fondförvaltare av miljardbelopp, kan påverka bankers inställning till hållbarhetsarbete genom valet att inte investera och Fair Finance Guide kan påverka genom sina granskningar vars resultat förmedlas till civilsamhället i stort. Det har skapats en separat intervjuguide för dessa intressenter.

TABELL 2. VAL AV INTRESSENTRESPONDENTER FÖR INTERVJU. EGEN BEARBETNING.

Respondent	Befattning, Organisation	Typ	Validering	Intervjudatum
Jakob König	Projektledare, Fair Finance Guide	Personlig	Transkribering	2018-04-26
Peter Beckman	Vice VD, SPP Fonder	Telefon	Transkribering	2018-05-03

4.6 Etiska aspekter

För att forskning ska bedrivas på ett korrekt sätt utifrån samhällets och individens perspektiv finns det ett s.k. *forskningskrav* vilket innebär att forskningen ska vara baserad på väsentliga frågor samt att den innehåller en hög kvalitet (Vetenskapsrådet, 2002). Samtidigt som det ställs krav på forskningen har individen i fråga också ett berättigat krav på skydd mot otillbörlig insyn i deras privatliv, även kallat *individskyddskravet*. Detta innebär att individen inte får utsättas för skada, både fysisk och psykisk, förödmjukelse eller kränkning (ibid.). Forskningskravet och individskyddskravet vägs alltid mot varandra, och det är viktigt att ansvarig forskare gör en avvägning mellan det förväntade forskningsresultatet mot möjliga risker för potentiella respondenter/uppgiftslämnare (ibid.; Bryman & Bell, 2013).

Individskyddskravet delas in i fyra delkrav: *informations-*, *samtyckes-*, *konfidentialitets-*, och *nyttjandekravet* (Vetenskapsrådet, 2002). För att säkerställa att hänsyn tas till alla fyra krav har författarna av denna studie dels informerat samtliga respondenter om studiens syfte samt fått ett godkännande från samtliga att spela in respektive intervju. I tillägg till detta får respondenterna ta del av transkriberingen och därav möjlighet att kommentera samt korrigera eventuella felaktiga citeringar.

Vidare har all insamlad data lagrats på Google Drive, en molntjänst, som enbart författarna har tillgång till. Datasäkerhet är av väsentlig betydelse för denna studie då respondenterna ska känna tryggheten i att informationen som de delger under intervjuerna inte kommer att delas med någon tredje part.

4.7 Dataanalys

Vid analys av den insamlade datan har ett narrativt tillvägagångssätt applicerats. Målet för narrativa analyser är att ta fram respondenternas rekonstruerade skildringar av samband mellan olika händelser och sammanhang (Bryman & Bell, 2013). Det läggs därmed vikt på att få respondenternas perspektiv snarare än objektiva fakta (ibid.). Respondenterna i denna uppsats innehar betydande roller på sina respektive företag vilket bidrar till att deras perspektiv bygger

och formas av personliga erfarenheter och fakta. För att kodningen av den insamlade datan från intervjuerna ska bli korrekt och rättvis bör kodningen genomföras så tidigt som möjligt. De intervjuer som genomförts transkriberades, med hjälp av det inspelade materialet, därför inom 24 timmar efter intervjutillfället. Genom att det görs tidigt kan det öka förståelsen för datan som samlats in och därmed bidra till det teoretiska ramverket (ibid.).

4.8 Avgränsningar

I Sverige omfattas ungefär 1600 företag utav lagändringen från 2016 där författarna har valt att avgränsa sina frågor om hållbarhetsredovisningens innehåll till banksektorn. Detta med anledning av att det råder en avsaknad i litteraturen i vilken roll bankerna har inom ämnet hållbarhetsredovisning (Thompson & Cowton, 2004) samtidigt som Svenska Bankföreningen (2017) säger att hållbarhetsarbete är en central del i bankernas verksamhet. Uppsatsens fokus berör frågor som varför banker lägger till mer information än vad som är lagstadgat i hållbarhetsredovisningen och vilken typ av information som intressenter efterfrågar i den. Således har därför 3 olika banker intervjuats samt två intressentorganisationer.

5 Presentation av empiri

I följande avsnitt presenteras den insamlade empirin från de intervjuer som genomförts. Den information som förmedlas är hämtade från de transkriberingar som genomförts och det klargörs i texten vilken respondent som står bakom den informationen som förmedlas i detta avsnitt.

5.1 Bankernas ansvar för en hållbar utveckling

Banksektorn har en unik roll i dagens samhälle då de agerar som både ägare och finansiärer för olika projekt, vilket gör dem till en stor samhällsaktör som är viktiga för att driva näringslivets verksamheter i en hållbar riktning (pers. med. König, 2018). Peter Beckman, vice VD på SPP Fonder, instämmer i det och menar att bankerna utifrån ett etiskt och miljömässigt perspektiv måste agera ansvarsfullt, i synnerlighet då det är de som finansierar projekt runt om i världen (pers. med. Beckman, 2018). I tidigare fall har finansiella institut missat viktiga hållbarhetsaspekter i sin kreditbedömning, och mer specifikt aspekter kopplat till risker med hänsyn till mänskliga rättigheter, antikorruption och miljön, vilket många gånger har lett till att investerare har valt att utesluta dessa finansiella institut (ibid.). Ett exempel på när SPP Fonder valde att agera på det sättet var fallet med Dakota Pipeline, ett omdiskuterat projekt i massmedia, där initiativtagarna ville konstruera en rörledning över ett redan ockuperat område vilket skulle leda till konsekvenser för dess urinvånare. Amerikanska banker var exempelvis med och finansierade projektet, och efter en dialog med både finansiärerna och initiativtagarna togs beslutet av SPP Fonder att utesluta alla medfinansiärer av projektet från sin egen verksamhet (ibid.). Fredrik Krüeger anser att de som bank har ett stort ansvar och eftersträvar att nå upp till samhällets förväntningar och krav, men upplever att de ibland har varit för fega med att fullfölja de ambitioner och målsättningar som de själva har satt upp (pers. med. Krüeger, 2018).

“Vi har stora ambitioner att agera kraftfullt genom exempelvis våra kreditpolicys och faktiskt våga säga “nej, affärer inom de här verksamheterna gör vi inte”, men vi löper inte linan fullt ut.” (pers. med. Krüeger, 2018).

Krüeger (pers. med., 2018) menar att det är där banker kan göra en stor skillnad och påverka olika initiativtagare för olika projekt att agera mer hållbart. Detta är dock något som diskuteras i både Ikanos styrelse och hållbarhetsforum om hur deras kreditpolicys ska fullföljas hela linan ut och leverera resultat på det de kommunicerar externt (ibid.). Samma typ av frågor diskuteras även i Nordea Bank AB:s hållbarhetsteam i den aspekten i hur de i sin bankverksamhet ska redovisa resultat kopplat till deras hållbarhetsarbete (pers. med. Fransson, 2018). Samtliga bankrepresentanter uppger under intervjuerna att banker har ett stort samhällsansvar och att samtliga banker har ett aktivt hållbarhetsarbete, både i den direkta samt indirekta verksamheten, och har som ambition och mål att driva samhället för en hållbar utveckling (pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Hillesöy, 2018).

Samtidigt belyser Beckman (pers. med., 2018) att regeringens lagändring i ÅRL om obligatorisk hållbarhetsrapport är ett steg i rätt riktning för att nå de hållbarhetsmål som Sverige har satt upp samt FN:s 17 globala hållbarhetsmål, Agenda 2030. Dock anser Beckman (pers.

med., 2018) att svenska politiker kan göra mer för att pressa företag i sitt hållbarhetsarbete att ta ett ännu större samhällsansvar men att kraven om hållbarhetsrapport är absolut nödvändigt och borde inkludera fler företag. Ett sådant lagstadgat krav skulle innebära att hållbarhetsfrågan lyfts i fler organisationer och få högre prioritering än vad det är i dagsläget (ibid.). Upprättandet av en hållbarhetsrapport leder även till ökat konsumentskydd då ideella organisationer kan på ett systematiskt sätt granska företagens hållbarhetsarbete och förmedla det vidare till privatpersoner (pers. med. König, 2018). Beckman (pers. med., 2018) tillägger även att krav på att företag ska vara transparenta hjälper investerare att identifiera risker hos företag och därmed kan ta rätt beslut som främjar hållbar utveckling på lång sikt.

5.2 Drivkrafter bakom den frivilliga hållbarhetsredovisningen

Utöver de lagstadgade kraven vid upprättandet av en hållbarhetsrapport väljer samtliga banker att redovisa mer information än vad som är obligatoriskt (pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Hillesjö, 2018). I Nordeas fall var det från början ett krav från ägaren som efterfrågade mer hållbarhetsinformation men idag är det marknaden som efterfrågar (pers. med. Fransson, 2018).

“Alla andra bolag redovisar. Det ger kanske inte så mycket goodwill att ha en hållbarhetsredovisning, men det ger badwill om vi inte har någon.” (pers. med. Fransson, 2018).

Fransson (pers. med., 2018) menar att i takt med att hållbarhet har blivit en sådan viktig samhällsfråga och att alla andra konkurrenter hållbarhetsredovisar måste Nordea likt sina konkurrenter redovisa icke-finansiell information. Om de inte gör det tappar Nordea både i konkurrenskraft och legitimitet (ibid.). Dock nämner Fransson (pers. med., 2018) att Nordeas hållbarhetsteam har börjat diskutera hur de ska göra till nästa år då hon upplever att deras hållbarhetsredovisning inte har fått det genomslag från intressenter som önskats med hänsyn till den tid och resurser som ligger bakom redovisningen. En ny väsentlighetsanalys behöver göras för att identifiera vilka frågor som är de mest väsentliga för att på så sätt kunna adressera det till rätt intressent och på ett effektivt sätt. Det var något som Nordea inte gjorde inför räkenskapsåret 2017 (ibid.). Vid jämförelser mellan nationella såväl som internationella konkurrenter inom bank- och finanssektorn ser Fransson att det finns en stor variation på hur företag väljer att redovisa hållbarhetsinformation (ibid.). Detta komplicerar avvägningen hur de på bästa sätt bör redovisa sin klimata och sociala påverkan samt vilka intressenter som bör adresseras i hållbarhetsredovisningarna (ibid.).

Vidare menar Fransson (pers. med., 2018) att det inte är i en hållbarhetsredovisning där Nordea egentligen vinner sina marknadsandelar, utan det är en öppenhet och transparens kring hur deras verksamhet jobbar med hållbarhetsfrågor som gör att Nordea får förtroende hos sina kunder. I dagsläget är den största kanalen för att kommunicera sitt hållbarhetsarbete via en hållbarhetsredovisning som ämnar att fånga upp de frågor som deras intressenter anser är väsentligt (ibid.). Dock säger Fransson (pers. med., 2018) att den information som finns i redovisningen idag inte är riktad till varje intressent och kan upplevas bli ett överflöd av text, men att de ändå har valt att redovisa på det sättet då det råder en avsaknad på andra alternativ (ibid.). För Nordea handlar det om att tillgodose de behov och krav som deras intressenter har vilket har framtagits via en väsentlighetsanalys och om intressenterna kräver mer information så ska det kravet uppfyllas på något sätt (ibid.). Fransson (pers. med., 2018) berättar även att

det inte har varit några större utmaningar med att uppfylla de lagstadgade kraven gällande upprättandet av en hållbarhetsrapport. De svårigheter som har funnits har varit att hitta och redovisa relevanta mätetal för deras verksamhets klimat- och sociala påverkan, vilket även Hillesöy (pers. med., 2018) också anser har varit svårt för Länsförsäkringar.

I Ikanos fall handlar det snarare om att tillgodose de interna krav som finns i organisationen än att uppfylla externa marknadskrav (pers. med. Krüeger, 2018). Målsättningen och de förväntade effekterna med en frivillig hållbarhetsredovisning för Ikano har inte varit att vinna några marknadsandelar eller ökad tillströmning av kunder (ibid.). Krüeger (pers. med., 2018) menar att de drivkrafter bakom att redovisa mer information än lagstadgat är för att de vill öka medvetenheten internt bland de anställda kring Ikanos hållbarhetsarbete. Ikanos hållbarhetsredovisning ska förmedla vilka värderingar kopplat till hållbarhet som finns och hur Ikano jobbar med att leva upp till dem, vilket förhoppningarna har varit att de anställda ska känna en stolthet över det bidrag Ikano gör för en hållbar utveckling (ibid.). I år var det första året Ikano Bank publicerade en extern hållbarhetsrapport då de tidigare enbart redovisat den internt (ibid.). Vid framtagandet av årets hållbarhetsredovisning har Ikano varit noga med att publicera en rapport som är starkt förankrad utifrån deras verksamhet, men har också under arbetet granskat och tittat på konkurrenters hållbarhetsredovisningar (ibid.).

Vidare lyfter Hillesöy (pers. med., 2018) vikten av att vara transparenta då deras intressenter efterfrågar ökad insyn i verksamheten gällande hållbarhet. Eftersom att lagkravet om obligatorisk hållbarhetsrapport inte täcker alla hållbarhetsaspekter som Länsförsäkringars intressenter anser är väsentliga måste företaget tillgodose det behovet på något sätt och alternativet har då varit att upprätta den frivilliga hållbarhetsredovisningen (ibid.). Precis som för Nordea har förhoppningarna för Länsförsäkringar varit att genom att vara transparenta och ta ansvar för miljö, sociala och ekonomiska frågor då kan skapa legitimitet för sin verksamhet (ibid.). Både Fransson (pers. med., 2018) och Krüeger (pers. med., 2018) upplever dock att även fast de har en ambition att nå upp till de förväntningar deras intressenter har gällande hållbarhetsinformation finns det andra metoder än den frivilliga hållbarhetsredovisningen att kommunicera på. Som tidigare nämnts, för Ikano har hållbarhetsredovisningen varit ett verktyg för att kommunicera och marknadsföra hållbarhetsarbetet internt (pers. med. Krüeger, 2018). Krüeger (pers. med., 2018) menar att i brist på andra alternativ så har de valt att publicera den frivilliga informationen via en hållbarhetsredovisning, men processen för att hitta relevanta mätetal för att mäta miljöpåverkan har varit omständig då det är ett komplext område med många olika faktorer som påverkar.

5.3 Intressenternas krav på hållbarhetsinformation

Beckman (pers. med., 2018) och König (pers. med., 2018) lyfter vikten av att få ut mer kvantitativ data från bankernas hållbarhetsredovisning som något centralt för deras respektive verksamheter. Genom att få mer kvantitativ data från bankernas miljöpåverkan ökar det möjligheterna att kunna jämföra bankerna mellan varandra på ett mer enhetligt sätt (pers. med Beckman, 2018). Beckman (pers. med., 2018) ställer sig positiv till lagändring då det underlättar för SPP Fonder att inhämta data och information som utgör en del av underlaget för deras investeringsbeslut. Dock anser både Beckman (pers. med., 2018) och König (pers. med., 2018) att banker borde ha kommit längre i hur de kvantifierar och presenterar sin miljöpåverkan på klimatet i deras hållbarhetsredovisningar.

Kommunikationen från banker bygger mycket på hållbarhet, men när hållbarhetsredovisningarna granskas märks det att det inte är en övertygande del av innehållet som faktiskt handlar om hållbarhet (pers. med. Beckman, 2018). Ambitionen är hög när det kommer att arbeta med hållbarhet, de säger rätt saker och arbetssystem riggas för att kunna göra det men de praktiska handlingarna är inte så stora än så länge (ibid.). När SPP exempelvis tittar på bankernas fondbolag ser dem att de är väldigt duktiga på att kommunicera hållbarhet och förmedla detta i sin hållbarhetsredovisning, men när det investerade kapitalet granskas syns det att en liten del av deras kapital är placerat hållbart (ibid.). König (pers. med., 2018) liknar bankernas hållbarhetsarbete med en "svart låda", där bankerna själva säger utåt att de ska arbeta för att uppnå resultat utan att de ger någon insyn hur arbetet i den "svarta lådan" går till. Resultatet blir sällan i paritet med vad bankerna säger att de ska göra och vad de faktiskt åstadkommer. Det råder således en stor differens mellan deras policies och praktiska arbete med hållbarhet (ibid.).

5.4 Framtida förväntningar på banksektorns hållbarhetsredovisning

En stor del av marknaden tittar i dagsläget inte på vad som kommer hända framöver när olika investeringsbeslut fattas, vilket skapar problem när det gäller verksamheter som baseras på finansiering och kreditgivning (pers. med. Beckman, 2018). Ett tydligt exempel på detta var när staten New Jersey, USA, lanserade 20-åriga obligationer som fick toppbetyg av samtliga kreditinstitut vilket sedan kommenterades av diverse finanschefer som inte kunde förstå varför. Detta för att om inte 2-gradersmålet uppnås kommer New Jersey att ligga under vatten innan dessa obligationer förfaller till betalning (ibid.). Banker, i deras roll som kreditinstitut, borde premiera mer för långsiktig hållbarhet framför kortsiktig vinst (pers. med. König, 2018). I Sverige finns det en stor efterfrågan hos finansbranschens kunder att företag verksamma inom den arbetar aktivt med hållbarhet och därför ökar möjligheterna att påverka branschens inställning att ta ansvar för sin verksamhets sociala påverkan och klimatavtryck (ibid.).

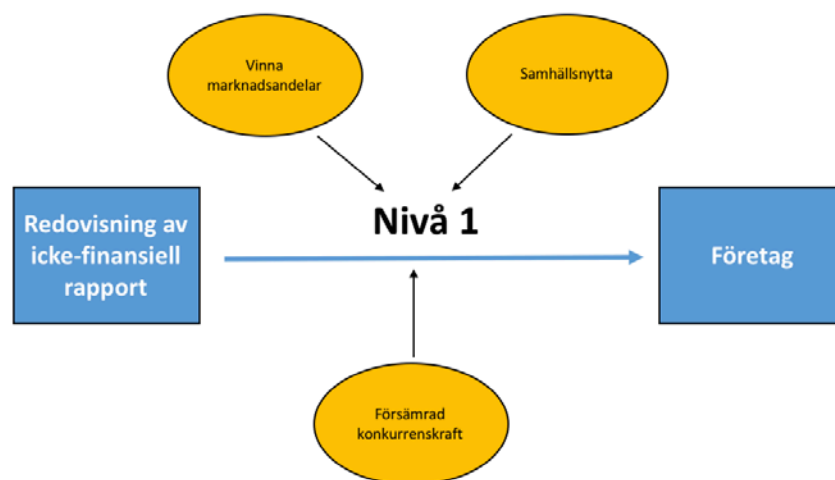
Beckman (pers. med., 2018) säger att eftersom bankernas direkta verksamhet inte genererar märkbart stora CO₂-utsläpp och negativa klimateffekter, borde de ha ett större fokus på att redovisa klimatavtrycket från deras finansiering och kreditgivning. Ofta lyfter hållbarhetsredovisningar enstaka projekt och lägger mycket fokus på att leverera en snygg rapport, men när det kommer till tabeller och presentation av hård fakta i rapporterna utelämnas det ofta från hållbarhetsredovisningarna (pers. med. Beckman, 2018). I dagsläget menar König (pers. med., 2018) att hållbarhetsredovisningar innehåller ett överflöd av text om hur bankerna arbetar eller vill arbeta. Genom att förmedla detta genom "story-telling" blir det svårt att greppa hur verkligheten ser ut och bankerna borde på ett mer systematiskt sätt istället redovisa faktorer som resultat, mätbara mål och måloppfylldhet (pers. med. König, 2018). Bra "story-telling" är mer riktade åt bankens privatkunder och inte åt investerare och de som granskar banker, vilket är dem som i störst utsträckning läser hållbarhetsredovisningarna, som är mer intresserade av ovan nämnda faktorer (ibid.). Banker borde därför på ett mer tydligt och effektivt sätt redovisa hur stort klimatavtryck deras aktieportfölj, kreditgivning och kapitalförvaltning genererar (ibid.). På så sätt kan banker även lyfta positiva effekter från en sådan mätning genom att förmedla det hållbarhetsarbetet till sina intressenter som visar på faktisk minskning i deras klimatavtryck tack vare sina intressenters besparingar och investeringar hos dem (ibid.).

6 Analys

I detta avsnitt kommer författarna att analysera studiens empiri med hjälp av den tidigare presenterade teorin. Analysens struktur kommer således att bygga på författarnas framarbetade figur i avsnitt tre för att hitta gemensamma nämnare i syntesen av nivå 1 och nivå 2.

6.1 Nivå 1

Den svenska lagstiftaren valde att inte utgå från ändringsdirektivets minimikrav, utan valde att tolka det mer strikt vilket innebär att fler svenska företag omfattas av det nya lagkravet än om den svenska lagstiftaren enbart hade följt ändringsdirektivets innehåll (Justitiedepartementet, 2016). Dock har det funnits delade åsikter (se Figur 4) kring det nya lagkravet då många av politikerna, bland annat Ewa Thorén Finné, har yrkat på att ett striktare lagkrav än i övriga EU-länder skulle leda till förlorad konkurrenskraft för de svenska företagen samt ökade redovisningskostnader (Civilutskottet, 2016). Den svenska regeringen anser att samhällsnyttan, i den aspekten att företag tvingas vara transparenta kring frågor som rör deras verksamhet, överväger de eventuella kostnader som ett lagkrav skulle innebära för företagen och att svenska företag snarare vinner marknadsandelar än förlorar konkurrenskraft gentemot andra företag inom EU (Justitiedepartementet, 2016).

Figur 4. Tänkbara effekter för företagen av lagstiftarens krav. Egen bearbetning.

6.1.1 Vinna marknadsandelar

Justitiedepartementet (2016) skriver i sitt förarbete att lagkravet kommer generera konkurrensfördelar för företagen i takt med att de ökar transparensen kring sin verksamhet. Eftersom intressenter vill ha mer information (pers. med. König, 2018; pers. med. Beckman; Ammenberg, 2012) idag om och hur företagen arbetar med hållbarhet är lagens syfte att generera denna informationen till dessa intressenter. Utifrån de svar som bankrespondenterna har angivit räknar de inte med att vinna marknadsandelar genom sin hållbarhetsrapportering (pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Hillesöy, 2018). Däremot anser de att det är bra att uppvisa transparens och öppenhet gentemot sina intressenter genom att redovisa mer information än vad lagen kräver.

6.1.2 Samhällsnytta

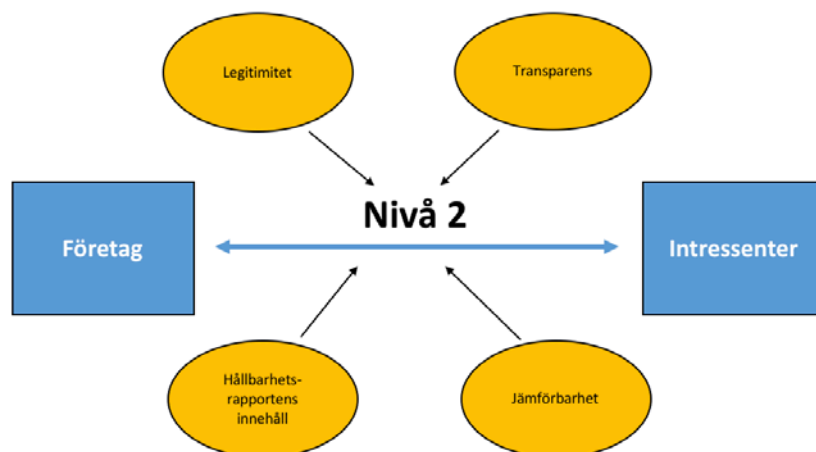
När företag hållbarhetsredovisar och lämnar ut information till allmänheten ökar möjligheterna för såväl intressenter och företagen själva att hantera deras inverkan på klimatet, sitt sociala ansvar samt skapa förutsättningar för en utveckling som är hållbar (Justitiedepartementet, 2016). Samtliga respondenterna menar att banker har ett stort samhällsansvar rörande hållbarhetsfrågor i och med den rollen banker har i samhället som aktiv mellanhand och transportör av finansiella medel (pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Hillesöy, 2018). Beckman (pers. med., 2018) ställer sig positiv till lagändringen men menar också att lagstiftaren borde ha kommit ännu längre i den nationella lagstiftningen kring företags hållbarhetsansvar. I dagsläget är det storföretagen som driver hållbarhetsredovisningens utveckling eftersom marknaden efterfrågar det, inte lagstiftaren (ibid.).

6.1.3 Försämrad konkurrenskraft

I civilutskottets betänkande till förslaget om lagändring i ÅRL gällande upprättandet av en hållbarhetsrapport ställer sig en del av politikerna kritiskt till ett nytt lagkrav där bland annat att det skulle leda till försämrad konkurrenskraft gentemot övriga EU-länder (Civilutskottet, 2016). Varken Fransson (pers. med., 2018), Krüeger (pers. med., 2018) eller Hillesöy (pers. med., 2018) kan bekräfta att upprättandet av deras hållbarhetsrapporter skulle leda till att de förlorar sin konkurrenskraft. Snarare menar Fransson (pers. med., 2018) att alla andra konkurrenter redovisar kring sitt hållbarhetsarbete och därför måste Nordea också göra det om de vill behålla sin marknadsposition. I regeringens förarbete angavs det att lagändringen skulle kunna komma att generera merkostnader för de berörda företagens hållbarhetsrapportering (Justitiedepartementet, 2016). Ingen av respondenterna anger dock att det nya lagkravet har genererat merkostnader under föregående redovisningsår som direkt kan härledas till hållbarhetsrapportens framtagande (pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Fransson, 2018).

6.2 Nivå 2

En förutsättning för att företag ska kunna överleva på en konkurrensutsatt marknad krävs det att de uppfyller de krav som intressenter ställer på dem (Ammenberg, 2012). Detta resulterar sig i att majoriteten av de större företagen som är förpliktade att upprätta en hållbarhetsrapport i många fall väljer att redovisa mer icke-finansiell information än lagstadgat i syfte att tillgodose intressenternas behov (pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Hillesöy, 2018). Genom intressentdialoger utför banker väsentlighetsanalyser för att utröna vilka frågor som är de mest väsentliga för deras intressenter men framförallt för bankernas egna verksamhet (se Figur 5) (pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Hillesöy, 2018). De frågor som banker sedan väljer att fokusera sitt hållbarhetsarbete till ska också förmedlas och kommuniceras externt (pers. med. Hillesöy, 2018). Genom att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten samt den frivilliga redovisningen av icke-finansiell information kan bankerna uppfylla det informationskrav som deras intressenter ställer (ibid.; pers. med. Fransson, 2018). Figur 5 ger en överblick över förhållandet mellan företag och deras intressenter utifrån vad intressenterna vill veta samt varför företagen väljer att redovisa mer information än vad lagen kräver.

Figur 5. Drivkrafter och förväntningar bakom den frivilliga hållbarhetsredovisningen utöver lagkravet för företagen och intressenterna. Egen bearbetning.

6.2.1 Legitimitet

Vid upprättande av hållbarhetsrapporter sätter banker den egna verksamheten i fokus, samtidigt som de jämför och tittar hur deras konkurrenter arbetar inom samma område (pers. med. Kreuger, 2018; pers. med. Fransson, 2018). Detta kan kopplas ihop med imiterande isomorfism då det idag råder en osäkerhet hur banker bör redovisa sin påverkan på bästa sätt och därigenom, för att inte vara sämre än sina konkurrenter, granskar konkurrenters hållbarhetsredovisningar i syfte att skapa legitimitet (pers. med. Krüeger, 2018). Fransson (pers. med., 2018) påpekar även att Nordea måste hållbarhetsredovisa mer information än vad lagen kräver för att inte tappa legitimitet. En stor anledning till detta är för att deras konkurrenter hållbarhetsredovisar samtidigt som den transparens redovisningen genererar ökar deras möjligheter att skapa legitimitet inför deras intressenter.

Legitimitetsteorin tar upp fyra olika strategier som underlättar bibehållandet av det sociala kontraktet med sina intressenter. En av dessa innefattar att företag *informerar* och *utbildar* sina intressenter hur de arbetar med hållbarhet, vilket också är det primära syftet med den frivilliga hållbarhetsredovisningen (pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Fransson, 2018). Ikano har under de senaste åren satsat på sin interna hållbarhetsredovisning för att utbilda och informera anställda om deras hållbarhetsarbete för att skapa legitimitet, men har i samband med lagkravet nu börjat redovisa sitt hållbarhetsarbete för sina externa intressenter för samma syften (pers. med. Krüeger, 2018). I Nordeas fall, används den frivilliga hållbarhetsredovisningen i syfte att informera deras intressenter kring de frågor intressenterna anser är väsentliga för verksamheten (pers. med. Fransson, 2018). Fransson (pers. med., 2018) tillägger att redovisning av mer information än vad lagen kräver gör att Nordea kan behålla konkurrenskraft och legitimitet på marknaden då den informationen ämnar möta deras intressenters efterfrågan på information.

6.2.2 Transparens

I Europaparlamentets resolutioner gällande ändringsdirektivet lyfter de vikten av företags offentliggörande av icke-finansiell information i syfte att öka transparensen (Europaparlamentet och Europeiska Rådet 2014/95/EU). En ökad transparens i företag leder till att investerare, kontrollorgan samt övriga intressenter kan mäta, övervaka och hantera

resultat och inverkan på samhället (ibid.). Samtliga bankrespondenter är överens om att transparens är en viktig del i deras kommunikation om hållbarhet (pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Krüeger, 2018; pers. med. Hillesøy, 2018). Fransson (pers. med, 2018) menar att öppenhet och transparens i Nordeas verksamhet skapar legitimitet samt förtroende hos kunderna, vilket är en förutsättning för att kunna behålla sina kunder. Hillesøy (pers. med., 2018) bekräftar det Fransson säger och menar att eftersom att intressenter vill ha mer insyn i verksamheten måste Länsförsäkringar adressera det och därför vara transparenta gällande sitt hållbarhetsarbete. Intressenters efterfrågan på transparens bekräftas också genom befintlig forskning inom området företag och hållbarhet (Kaur & Lodhia, 2018; Vormedal & Ruud, 2009; Weber et al., 2014).

Beckman (pers. med., 2018) instämmer att transparens i företag är viktigt, och speciellt för SPP Fonder som är ett av de företag som investerar i banker. En öppenhet och tydlig kommunikation kring hur banker arbetar med hållbarhet skapar underlag för långsiktiga investeringar för olika typer av intressenter (ibid.).

6.2.3 Jämförbarhet

Beckman (pers. med., 2018) lyfter vikten av ett standardiserat rapporteringssätt för att enklare kunna jämföra företagen mellan varandra, vilket ett lagkrav om obligatorisk hållbarhetsrapport hjälper till att driva den utvecklingen i samma riktning. Detta kan kopplas till den institutionella teorin om där EU med sitt ändringsdirektiv tvingar företag att vara transparenta kring sitt hållbarhetsarbete enligt lagkrav. För att öka transparensen och jämförbarheten ställer lagen krav på företag att redovisa relevanta mätetal för sin sociala och miljömässiga påverkan (Justitiedepartementet, 2016), något som Fransson (pers. med., 2018), Krüeger (pers. med., 2018) och Hillesøy (pers. med., 2018) upplever som svårt att leverera. Detta är även något intressenter upplever då det blir svårt att förstå och dra korrekta slutsatser om verkligheten i en redovisning som fokuserar mer på "story-telling" än kvantitativa och relevanta hållbarhetsdata (pers. med. Beckman, 2018; pers. med. König, 2018; Krajnc & Peter, 2005).

Intressenter och lagkravet skapar externa påtryckningar som driver företag mot en homogen struktur, branschsed och arbetssätt inom olika sektorer för att kunna tillmötesgå deras krav (Dimaggio & Powell, 1983). Det gäller även inom banksektorn och dess hållbarhetsredovisning. Detta går att koppla ihop med tvingande isomorfism, som understryker just det faktum att företag inom samma bransch drivs mot en homogen struktur på grund av externa påtryckningar. Standardisering av hållbarhetsredovisningar förenklar dessutom arbetet för banker då de har ett ramverk att förhålla sig till samt att det blir enklare för intressenter att tolka och jämföra rapportens innehåll med andra banker, samt företag överlag verksam inom olika branscher (pers. med. Beckman, 2018; pers. med. König, 2018; Europeiska Kommissionen, KOM(2011)206). När bankernas hållbarhetsredovisningar blir mer homogena samt att de innehåller mål, måluppfyllning, relevanta mätetal på deras klimat- och sociala påverkan blir det således enklare för intressenter att skapa underlag för olika investeringsbeslut.

6.2.4 Hållbarhetsredovisningens innehåll

Fransson (pers. med., 2018) säger att den information som finns i redovisningen idag inte är riktad till varje intressent och kan upplevas bli ett överflöd av text, men att de ändå har valt att redovisa på det sättet då det råder en avsaknad på andra alternativ (ibid.). Det är svårt att

kvantifiera relevant hållbarhetsdata som berör den sociala aspekten av hållbarhet som de kan förmedla till sina intressenter (ibid.; pers. med. Hillesøy, 2018). De intressenter som har intervjuats är eniga om att hållbarhetsrapporternas innehåll idag lägger ett för stort fokus på story-telling om enstaka projekt och de efterfrågar mer kvantitativa hållbarhetsdata (pers. med. Beckman, 2018; pers. med. König, 2018).

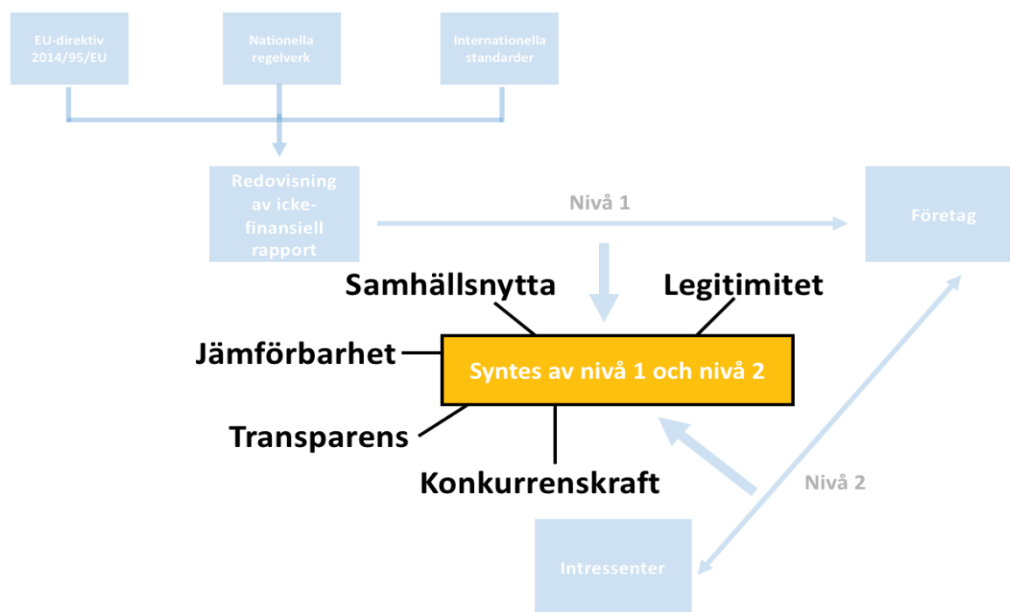
6.3 Förhållandet mellan nivå 1 och nivå 2

Figur 6 speglar förhållandet mellan nivå 1 och nivå 2 där författarna belyser intressenternas behov av hållbarhetsinformation samt hur företag arbetar med att tillgodose dessa.

Trots ambitionen och viljan hos banker att tillgodose intressenternas behov av icke-finansiell information och transparens i deras arbete råder det svårigheter att utföra det i praktiken (pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Krüeger, 2018). Den information som redovisas av banker idag blir istället ett överflöd av text för att uppfylla alla intressenters krav istället för att specificera information till de mest primära intressentgrupperna för verksamheten (pers. med. Fransson, 2018). Beckman (pers. med., 2018) från SPP Fonder och König (pers. med., 2018) från Fair Finance Guide anser att den information som redovisas idag har en avsaknad av "hård fakta" med siffror, tabeller och måluppföljning som redovisar bankernas klimatavtryck och deras sociala påverkan i deras hållbarhetsredovisningar. Bankernas strategi att förmedla sitt hållbarhetsarbete är således inte tillräckligt bra, tydligt och relevant för att tillgodose sina intressenters behov (ibid.). De intressenter som har intervjuats för denna uppsats vill att hållbarhetsredovisningen ska innehålla kvantitativa hållbarhetsdata, målsättning, måluppföljning och redovisning av resultat presenterade i jämförbara mätetal.

Samtidigt som det finns svårigheter med hur bankerna ska redovisa dessa mätetal på bästa sätt riskerar de att förlora konkurrenskraft och legitimitet om de inte redovisar ytterligare information än det lagen kräver. I dagsläget menar både Fransson (pers. med., 2018) och Krüeger (pers. med., 2018) att det saknas standardiserade alternativ för hur de ska presentera sin verksamhets hållbarhetspåverkan i relevanta mätetal på bästa sätt. Dessutom blir det komplext och svårt för externa granskare att följa upp deras finansiering och kreditgivning.

Banker har ett stort samhällsansvar i deras verksamhet och det är viktigt för samhället att banker bedriver ett aktivt hållbarhetsarbete, i såväl den indirekta och direkta verksamheten (Krüeger, 2018; pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Hillesøy, 2018). Det finns tidigare exempel där banker missat viktiga hållbarhetsaspekter i sin kreditbedömning kopplat till risker med hänsyn till mänskliga rättigheter, antikorruption och miljön (pers. med. Beckman, 2018). Därför är det viktigt att dessa aspekter uppmärksammas på ett tydligt och strukturerat sätt (ibid.). Bankers hållbarhetsredovisning och transparens bidrar till ett ökat konsumentskydd och en större samhällsnytta då ideella organisationer lättare kan granska deras hållbarhetsarbete och förmedla resultaten av granskningarna till civilsamhället (pers. med. König, 2018).

Figur 6. Resultat av den teoretiska syntesen av nivå 1 och nivå 2. Egen bearbetning.

7 Diskussion

I detta avsnitt diskuteras analysen som presenteras i kapitlet ovan. Syftet är att diskutera placera detta i en kontext som besvarar uppsatsens forskningsfrågor.

7.1 Varför redovisar banker mer icke-finansiell information än det som är lagstadgat i ÄRL?

Respondenternas svar indikerar på att de centrala anledningarna till varför de redovisar ytterligare information än vad lagen kräver är för legitimitetssyften samt möta intressenters efterfrågan på transparens och öppenhet kring bankernas hållbarhetsarbete (se Figur 6). Eftersom att marknaden efterfrågar transparens och insyn i verksamheten måste bankerna adressera detta och hur banker väljer att göra det kan skilja sig åt då lagkravet och de internationella standarderna enbart ger ett ramverk för *vad* banker ska redovisa och inte *hur*. Genom att jämföra hur andra konkurrenter inom samma bransch men även hur andra branscher redovisar sitt hållbarhetsarbete kan bankerna välja vilken ambitionsnivå de vill lägga sin redovisning på (pers. med. Fransson, 2018; pers. med. Krüeger, 2018). Varken Nordea, Ikano eller Länsförsäkringar har satt upp som mål att vara bäst på att redovisa hållbarhet (ibid.; pers. med. Hillesöy, 2018), men de vill kunna konkurrera med övriga aktörer samt uppfylla intressenternas krav och förväntningar och därför väljer de att redovisa mer icke-finansiell information än lagstadgat. Dock upplever samtliga företagsrespondenter svårigheter med att leverera relevant hållbarhetsinformation som tillgodoser alla deras intressenters behov (ibid.). En del av intressenterna vill ha "story-telling" (pers. med. Fransson, 2018) medan andra intressenter efterfrågar kvantifierade data (pers. med. König, 2018; pers. med. Beckman, 2018), vilket gör att hållbarhetsredovisningen kan upplevas som överflödigt då bankerna vill uppfylla alla krav från intressenterna.

I intervjun med Fransson (pers. med., 2018) menar hon att de på Nordea inte har utfört någon väsentlighetsanalys med intressenterna för räkenskapsåret 2017, vilket har gjort att den information som finns i årets redovisning inte är specifikt riktad mot varje intressentgrupp beroende på vilken prioritering de egentligen borde ha. Hållbarhetsredovisningen som den ser ut idag får inte den uppmärksamheten som Nordea önskar få från sina intressenter, även fast de anser att den information som finns i redovisningen uppfyller intressenternas krav så är det inte många av deras intressenter som faktiskt läser den (ibid.). En ny strategi för Nordeas hållbarhetsredovisning är under process där de bl.a. har jämfört hur andra konkurrenter redovisar sitt klimatavtryck för att inhämta inspiration till nästa års redovisning, vilket författarna för denna uppsats finner är intressant att följa upp för att identifiera vilka förändringar som har vidtagits till nästa års redovisning. Dock begränsas detta på grund av uppsatsens tidsram och möjligheten för uppföljning blir här svårt att utföra, men det skulle vara av intresse för framtida forskning inom området att jämföra hur banker redovisar från det första obligatoriska räkenskapsåret med det andra räkenskapsåret. Vidare hade en andra intervjuomgång med företagsrepresentanterna, baserat på de svar författarna fick från intressenterna, kunnat ge mer utvecklade svar från bankrespondenterna. Möjligen hade det kunnat förklara om svårigheter med att leverera kvantifierbar hållbarhetsdata i sina rapporter eller om det är något de planerar att göra mer utförligt i framtida hållbarhetsrapporter.

7.2 Vad efterfrågar bankernas intressenter för typ av information i hållbarhetsredovisningar?

I takt med att hållbarhet har blivit en central samhällsfråga har efterfrågan på hållbarhetsinformation från konsumenter och andra näringsidkare därmed också ökat (pers. med. Fransson, 2018). Frågor som rör mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden och klimatavtryck är därför viktiga områden som många intressenter önskar upplysning om (pers. med. König, 2018; pers. med. Beckman, 2018). Utifrån de svar som respondenterna från intressentgruppen angivit tillgodoser inte de hållbarhetsredovisningar som publiceras idag de mest centrala informationsdelarna som är av vikt för mottagaren av rapporten. Dock vill författarna tillägga att samtliga intressenter som bankerna anser är viktiga för deras verksamhet inte har intervjuats för denna uppsats vilket gör att analysen från intressentrespondenternas svar har blivit begränsad. Exempelvis så nämner Krüeger (pers. med., 2018) att Ikanos hållbarhetsredovisning används för att utbilda och informera deras anställda och därför hade det varit av intresse att intervjua den intressentgruppen för att ge uppsatsen mer djup och bredd. De anställdas perspektiv på hållbarhet och hur verksamheten kommunicerar sitt hållbarhetsarbete skulle kunna ge resultatet en annan nyans. Författarna kan dock inte göra ett generellt antagande kring detta då den aspekten har uteblivit för denna uppsats. Huruvida SPP Fonder och Fair Finance Guide kan klassificeras som lämpliga intressenter går att diskutera, dock anser författarna att baserat på deras verksamheters storlek, inflytande och affärsmodell kan de inkluderas i en sådan klassificering för denna uppsats.

I de väsentlighetsanalyser banker gör för att avgöra vilka hållbarhetsfrågor de ska fokusera på i sin hållbarhetsredovisning finns således två utfall, antingen är väsentlighetsanalyserna bristfälliga vilket gör att viktiga innehållsfaktorer missas eller så är det i dagsläget för komplext att veta hur de ska presentera och redovisa hållbarhetsdata på bästa sätt. I det här fallet handlar det om avvägningen mellan kvalitativ och kvantitativ hållbarhetsdata där svårigheterna ligger i att hitta en balans som tillgodoser alla intressenters behov. Samtliga bankrespondenter har angivit att det är problematiskt att mäta deras verksamheters indirekta påverkan på ett rättvist och bra sätt. Både König (pers. med., 2018) och Beckman (pers. med., 2018) lyfter fram att deras respektive verksamheter är intresserade av kvantitativ hållbarhetsdata, hållbarhetsmål, måluppföljning och redovisning av dessa mätetal och saknar dessa mätningar i allt för stor utsträckning bland de hållbarhetsredovisningar som publiceras i dagsläget. Givetvis är det en komplex process för bankerna att kommunicera sitt hållbarhetsarbete i en hållbarhetsredovisning eftersom de har många olika intressenter. Som redan nämnts ska det därför tas i åtanke att om andra mindre intressenter hade intervjuats kan resultaten från dessa kunna spegla en annan verklighet. Exempelvis hade privatkunder kunnat vara mer intresserad av den "story-telling" banker förmedlar i sina hållbarhetsredovisningar i dagsläget och mindre intresserade av kvantitativ hållbarhetsdata.

7.3 Vilka utmaningar har banksektorn med att uppfylla intressenternas krav och förväntningar gällande innehållet i deras hållbarhetsredovisning?

Den största utmaningen banker i Sverige idag har i deras hållbarhetsredovisning är att kunna kvantifiera hållbarhetsdata sådan att de på ett mer tydligt och strukturerat sätt kan förmedla sin verksamhets klimat- och sociala påverkan och hur de arbetar med att minska sin påverkan. Under förutsättningen att banker kan göra det blir det lättare för intressenter att kunna jämföra

deras prestationer och transparensen kring deras verksamhet blir ännu tydligare, således borde deras legitimitet och marknadsposition därför stärkas ytterligare. Detta eftersom de då tillgodoser deras intressenters krav på transparens och öppenhet på ett mer utförligt och verklighetsförankrat sätt. Det råder därför en obalans i hur banker ska förhålla sig till sina intressenters krav på hållbarhetsdata. Författarna anser att bankerna behöver ha ett innovativt tänkande kring sin hållbarhetsredovisning för att på så sätt skapa konkurrensfördelar gentemot sina nationella såväl som internationella konkurrenter. Sverige har kommit långt i utvecklingen för en hållbar framtid (pers. med. König, 2018), men om Sverige som nation vill ligga i framkant krävs det mer från de svenska företagen gällande sitt hållbarhetsarbete. För att fånga ett bredare perspektiv rörande bankernas utmaningar vid hållbarhetsredovisning hade fler intervjuer med intressentresponder behövts genomföras. Detta var dock inte möjligt då arbetets tidsram var för begränsad för att kunna genomföra flera intervjuer.

7.4 Författarnas reflektioner

Genomförda intervjuer med intressent- och bankresponenterna indikerar på att det råder ett forskningsglapp mellan vad intressenter efterfrågar hos bankers hållbarhetsredovisning och hur banker möter denna efterfrågan. Tidigare forskning inom området har i stor utsträckning belyst företagsperspektivet och denna studie har undersökt både ett intressent- och företagsperspektiv. Studiens resultat visar att dessa perspektiv har ett nära samspel med varandra som inte lyfts i befintlig litteratur. Ämnesområdet hållbarhetsredovisning skulle gynnas av en mer utbredd forskning kring detta samspel så att företag får en bättre uppfattning om vilka intressenter det är som granskar och läser hållbarhetsredovisningen och anpassar innehållet därefter. Vidare anser författarna att de banker som har använts som fallföretag för denna studie, baserat på storlek och erfarenhet kring hållbarhetsredovisning, kan representera bankerna generellt i Sverige. Således kan en generalisering göras på svenska banker att det råder ett gap mellan vad banker redovisar och vad deras intressenter efterfrågar för information. Studiens bidrag blir därför uppmärksammandet av forskningsglappet och att forskning kring hållbarhetsredovisning skulle gynnas av att intressentperspektivet får mer uppmärksamhet.

7.5 Fortsatta studier

Förslag till fortsatta studier är att identifiera bankernas övriga intressenter och deras behov för att undersöka hur bankerna på bästa sätt kan tillgodose dessa behov genom andra kanaler än genom sin hållbarhetsredovisning. Studiens resultat indikerar att det saknas metod och prioriteringsordning till vilka intressenters behov de vänder sig till i sin hållbarhetsredovisning. Framtida studier skulle därför kunna fokusera på att skapa metoder som kan hjälpa banker att förbättra och effektivisera sin kommunikation kring sitt hållbarhetsarbete samt vilken typ av information och intressenter de främst bör prioritera i sin årliga hållbarhetsredovisning.

8 Slutsatser

Syftet med denna studie är att undersöka förhållandet mellan banker och deras intressenter gällande hållbarhetsredovisningens innehåll samt identifiera bankers olika drivkrafter bakom deras arbete med hållbarhetsredovisning. Slutsatsen ämnar att besvara studiens syfte genom att återkoppla till frågeställning i avsnitt 1.2.

8.1 Drivkrafter bakom banksektorns frivilliga redovisning av icke-finansiell information och framtida utmaningar

Banker i Sverige publicerar mer hållbarhetsinformation än vad lagkravet säger av konkurrensmässiga skäl samt för att bibehålla sin legitimitet. Tidigare forskning och även förarbetet till lagen beskriver att företag väljer att publicera hållbarhetsinformation för just dessa syften. Dock anser ingen av bankrespondenterna att deras publicering av hållbarhetsrapporter har genererat några marknadsandelar. Det handlar snarare om att visa för sina intressenter att de inte är sämre än sina konkurrenter och därigenom inte tappa marknadsandelar. Då det är första året som stora företag i Sverige enligt lagkrav måste hållbarhetsrapportera och därmed är det svårt att utröna några eventuella effekter av marknadsandelar kopplat till bankernas hållbarhetsrapportering.

Syftet med lagkravet är att företag ska föra ett ansvarsfullt företagande och bedriva en transparent verksamhet sådan att intressenter kan ta del och få information om företagens arbete. Transparens är något som bankrespondenterna anser är viktig att förmedla till sina intressenter, vilket är något som intressenterna även efterfrågar. Denna efterfråga blir därför en drivkraft för banksektorns hållbarhetsarbete att möta vilket är en stor anledning till varför de hållbarhetsredovisar mer information än vad som är lagstadgat. Eftersom banksektorn har en bred intressentgrupp beror informationens relevans på vilken intressent som efterfrågar den. De intressenter som granskar eller investerar mycket finansiella medel är mer intresserad av kvantitativ hållbarhetsdata, målsättning samt uppföljning av målen medan exempelvis privatkunder kan tänkas vara mer intresserade av "story-telling". Det råder således en obalans i bankernas framtagande av hållbarhetsdata då både de som upprättar hållbarhetsredovisningen och de intressenter som granskar den upplever att redovisningen innehåller för mycket "story-telling". I brist på andra kommunikationsalternativ samt avsaknad av relevanta mätetal för klimat- och social påverkan väljer dock bankerna att redovisa mer icke-finansiell information än lagstadgat i sin hållbarhetsredovisning.

De utmaningarna som banksektorn står inför nu är att hitta nya metoder för att tillgodose deras intressenters behov på ett mer effektivt och tydligt sätt än vad de gör i dagsläget. Efter genomförd studie tror författarna att banker i Sverige och deras hållbarhetsarbete skulle utvecklas markant om banker sinsemellan samarbetade och diskuterade hur de på bästa sätt kan kvantifiera och kommunicera sin klimat- och sociala påverkan till sina intressenter. I nuläget verkar en osäkerhet råda kring upprättandet av deras hållbarhetsredovisning och det saknas en homogenitet i den hållbarhetsdata som rapporteras från respektive banks verksamhet. Diskurser, samarbeten och homogenitet inom banksektorn kring hållbarhet skulle därför i framtiden kunna underlätta syntesen mellan nivå 1 och nivå 2. Eftersom en hållbar och långsiktig utveckling ligger i både bankernas och intressenters intresse skulle ett sådant samarbete gynna samhället i stort.

Källhänvisning

Litteratur och publikationer:

Ammenberg, J. (2012). *Miljömanagement: miljö- och hållbarhetsarbete i företag och andra organisationer*. 2:2. uppl., Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 uppl., Malmö: Liber AB.

Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Stockholm: Liber AB.

Clarkson, M. (1995). A Stakeholder framework for analyzing and evaluating corporate social performance. *Academy of Management review*, 20(1), s. 92-117.
<https://doi.org/10.5465/amr.1995.9503271994>

Cormier, D. & Gordon, I. (2001). An examination of social and environmental reporting strategies. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 14, ss. 587-616. <https://doi-org.ezproxy.its.uu.se/10.1108/EUM0000000006264>

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*. Maidenhead: McGraw-Hill Education.

Europaparlamentets och Europeiska Rådets direktiv 2014/95/EU av den 22 oktober 2014 om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy. Europeiska unionens officiella tidning 15.11.2014 ss. 1-9. Tillgänglig online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0095&from=SV> [Hämtad 2018-04-10]

Europeiska Kommissionen, KOM(2011)206. *Tolv Åtgärder för att Stimulera Tillväxten och Stärka Förtroendet för Inre Marknaden "Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt"*. Tillgänglig online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0206> [Hämtad 2018-04-05]

Europeiska Kommissionen, KOM(2011)681. *En förnyad EU-strategi 2011–2014 för företagens sociala ansvar*. Tillgänglig online: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2011/SV/1-2011-685-SV-F1-1.Pdf> [Hämtad 2018-04-06]

FAR (u.å.). *FAQ Hållbarhetsrapportering enligt ÅRL*. Tillgänglig online: https://www.far.se/contentassets/2b2cc988a3dd4056b3dbad9450d96dee/faq-hallbarhetsrapportering_slutgiltig.pdf [Hämtad 2018-04-03]

Farooque, O.-A., Kotey, B. & Ahulu, H. (2014). Exploring Environmental Disclosure in Selected Australian Multinationals under the GRI Guidelines. *Issues in Social and Environmental Accounting*, 8(3), ss. 137-155.

Fernandez-Feijoo, B., Romero, S. & Ruiz, S. (2014). Effect of Stakeholders' Pressure on Transparency of Sustainability Reports within the GRI Framework. *Journal of Business Ethics*, 122(1), ss. 53-63. Tillgänglig online: <http://www.jstor.org.ezproxy.its.uu.se/stable/42921416>

Finansinspektionen. (2017). *Tillsyn över bankerna* (Rapport 2017). Finansinspektionen. Tillgänglig online: <https://www.fi.se/contentassets/7c8169d883f643f290632afe70989af7/bank-tillsynsrapport-2017ny.pdf> [Hämtad 2018-04-22]

Frostenson, M., Helin, S. & Sandström, J. (2015). *Hållbarhetsredovisning - grunder, praktik och funktion*. 1 uppl., Malmö: Liber AB.

Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy (2014). (Ds 2014:45). Stockholm: Justitiedepartementet, Tillgänglig online: <https://data.riksdagen.se/fil/26CA2818-567F-4975-B57B-08AAB47B8B8E> [Hämtad 2018-04-10]

Global Reporting Initiative. (2015). *G4 Guidelines - Reporting principles and standard disclosures*. (Rapport 2015). Global Reporting Initiative. Tillgänglig online: <https://www.globalreporting.org/resource/library/GRIG4-Part1-Reporting-Principles-and-Standard-Disclosures.pdf> [Hämtad 2018-04-10]

Gray, R., Kouhy, R. & Lavers, S. (1995) Corporate social and environmental reporting: a review of the literature and a longitudinal study of UK disclosure. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 8(2), ss.47-77. <https://doi.org/10.1108/09513579510146996>

Isenmann, R. & Kim, K.-C. (2006) Interactive Sustainability Reporting. Developing Clear Target Group Tailoring and Stimulating Stakeholder Dialogue. *Sustainability Accounting and Reporting*, ss. 533-555. https://doi-org.ezproxy.its.uu.se/10.1007/978-1-4020-4974-3_24

Jeucken, M. (2004) *Sustainability in finance: banking on the planet*, Eburon: Delft.

Kaur, A. & Lodhia, S. (2018). Stakeholder engagement in sustainability accounting and reporting. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(1), ss. 338-368. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-12-2014-1901>

Kihlblom, V. & Persson, O. (2016). Ensuring Sustainability Beyond Tier-One (Master's thesis). *International Logistics & Supply Chain Management*, Jönköping University. Tillgänglig online: https://slub-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_divahj-30210&context=PC&vid=SLUB_V1&search_scope=default_scope&tab=default_tab&lang=sv_SE [Hämtad 2018-04-06]

Krajnc, D. & Glavič, P. (2005). How to compare companies on relevant dimensions of sustainability. *Ecological Economics*, 55(4), ss. 551-563.
<https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2004.12.011>

KTH. (u.å.). *Beteendevetenskaplig metod - Intervjuteknik och analys av intervjudata*. KTH. Tillgänglig online: <http://www.nada.kth.se/kurser/kth/2D1630/Intervjuteknik07.pdf> [Hämtad 2018-04-22]

Ljungdahl, F. (1999). *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag: - praxis, begrepp, orsaker*. Lund: Lund University Press.

Meyer, J.-W. & Rowan, B. (1977). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), ss. 340-363.
<https://doi.org/10.1086/226550>

Nordea. (2017). *Sustainability report 2017* (Rapport 2017). Nordea. Tillgänglig online: https://www.nordea.com/Images/33-247009/Nordea_Sustainability_Report_2017_printable.pdf [Hämtad 2018-04-22]

PMBOK Guide. (2013). *A Guide to the Project Management Body of Knowledge*. 5 uppl., Pennsylvania: Project Management Institute, Inc.

Prop. 2015/16:193: *Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy*. Stockholm: Justitiedepartementet. Tillgänglig online: <http://www.regeringen.se/49e317/contentassets/f927320bd4a04c798fc80662851298a2/foretagens-rapportering-om-hallbarhet-och-mangfaldspolicy-prop.-201516193> [Hämtad 2018-04-10]

Qi, G., Zeng, S., Yin, H. & Lin, H. (2013). ISO and OHSAS certifications: How stakeholders affect corporate decisions on sustainability. *Management Decision*, 51(10), ss. 1983-2005.
<https://doi.org/10.1108/MD-11-2011-0431>

Regeringskansliet. (2017). *Sverige och Agenda 2030 - rapport till FN:s politiska högnivåforum 2017 om hållbar utveckling* (Rapport 2017). Regeringskansliet. Tillgänglig online: <https://www.regeringen.se/49f006/contentassets/f883444856cd40838e69a22d5da2beed/sverige-och-agenda-2030--rapport-till-fns-politiska-hognivaforum-2017-om-hallbar-utveckling.pdf> [Hämtad 2018-05-11]

Salancik, G. & Meindl, J. (1984). Corporate attributions as strategic allusions of management control. *Administrative Science Quarterly*, 29, ss. 238-54. <https://doi.org/10.2307/2393176>

Saunders, M.N.K., Lewis, P. & Thornhill, A. (2009). *Research methods for business students*. 5 uppl., Prentice Hall, New York.

Scholtens, B. (2009). Corporate Social Responsibility in the International Banking Industry. *Journal of Business Ethics*, 86(2), ss. 159-175. <https://doi.org/10.1007/s10551-008-9841-x>

Schnayder, L., Van Rijnsoever, F. & Hekkert, M. (2016). Motivations for Corporate social responsibility in the packaged food industry: an institutional and stakeholder management perspective. *Journal of Cleaner production*, 122, ss. 212-227. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.02.030>

Svenska Bankföreningen. (2017). *Bankerna i Sverige* (Rapport 2017). Svenska Bankföreningen. Tillgänglig online: <https://www.swedishbankers.se/media/3262/bankerna-i-sverige-2017.pdf> [Hämtad 2018-04-22]

Svensk Handel. (2016). *Konsumenterna kan påverka - företagen har kraft att förändra* (Rapport 2016). Svensk Handel. Tillgänglig online: <http://www.svenskhandel.se/globalassets/dokument/aktuellt-och-opinion/rapporter-och-foldrar/hallbar-handel/hallbarhetsundersokning-2016.pdf> [Hämtad 2018-04-04]

Thorne L., Mahoney, L. -S. & Manetti, G. (2014) Motivations for issuing standalone CSR reports: a survey of Canadian firms. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 27(4), ss. 686-714. Tillgänglig online: <https://doi.org/10.1108/AAAJ-07-2013-1393>

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Elanders Gotab.

Vormedal, I. & Ruud, A. (2009). Sustainability Reporting in Norway – an Assessment of Performance in the Context of Legal Demands and Socio-Political Drivers. *Business Strategy and the Environment*, 18, ss. 207-222. <https://doi.org/10.1002/bse.560>

Världskommissionen för miljö och utveckling under ordförandeskap av Gro Harlem Brundtland. (1987). *Our common future*. Oxford: Oxford University Press, översatt 1988 till ”Vår gemensamma framtid”. Stockholm: Prisma.

Weber, O., Diaz, M. & Schwegler, R. (2014). Corporate Social Responsibility of the Financial Sector – Strengths, Weaknesses and the Impact on Sustainable Development. *Sustainable Development*, 22, ss. 321-335. <https://doi.org/10.1002/sd.1543>

Yu, H., Kuo, L. & Kao, M. (2017). The relationship between CSR disclosure and competitive advantage. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 8(5), ss. 547-570. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-11-2016-0086>

Internetkällor:

Fair Finance Guide. (2018). *Så schysst var din bank 2017*. Tillgänglig online: <https://fairfinanceguide.se/nyheter/2018/saa-schysst-var-din-bank-2017/> [Hämtad 2018-04-17]

Fair Finance Guide. (2018). *Om Fair Finance Guide*. Tillgänglig online:

<https://fairfinanceguide.se/om-oss/> [Hämtad 2018-05-02]

Länsförsäkringar. (2018). *Länsförsäkringar AB*. Tillgänglig online: <https://www.lansforsakringar.se/uppsala/om-oss/finansiellt/lansforsakringar-ab/> [Hämtad 2018-04-22]

Nordea. (2018). *Reports and data*. Tillgänglig online: <https://www.nordea.com/en/sustainability/reporting/reports-and-data/> [Hämtad 2018-04-22]

PwC. (2016). *Lagstadgad hållbarhetsrapport från 2017*. Tillgänglig online: <https://www.pwc.se/sv/publikationer/finansiell-rapportering/lagstadgad-hallbarhetsrapport-fran-2017.html> [Hämtad 2018-04-05]

Regeringskansliet. (2015). *Globala mål för hållbar utveckling*. Tillgänglig online: <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/globala-mal-for-hallbar-utveckling/> [Hämtad 2018-05-11]

Svenska Bankföreningen. (u.å.). *Hållbarhet - Samhällsansvar*. Tillgänglig online: <https://www.swedishbankers.se/fraagor-vi-arbetar-med/haallbarhet/haallbarhet-samhaellsansvar/> [Hämtad 2018-04-27]

SwedSec. (u.å.). *SwedSec Licensiering AB*. Tillgänglig online: <http://www.swedsec.se/om-swedsec/om-oss/swedsec-licensiering-ab/> [Hämtad 2018-04-18]

SwedWatch (2015). *Bra med lagkrav på hållbarhetsrapportering*. Tillgänglig online: <http://www.swedwatch.org/publikation/artikel/bra-med-lagkrav-pa-hallbarhetsrapportering/> [Hämtad 2018-04-11]

Muntliga källor:

Beckman, P. (Vice VD), *SPP Fonder*. Personlig intervju. [2018-05-03]

Fransson, J. (Sustainability Reporting Expert), *Nordea Bank AB*. Personlig intervju. [2018-04-26]

Hillesöy, C. (Head of Sustainability), *Länsförsäkringar AB*. Personlig intervju. [2018-04-23]

Krüeger, F. (Head of HR), *Ikano Bank AB*. Personlig intervju. [2018-05-27]

König, J. (Projektledare), *Fair Finance Guide Sverige*. Personlig intervju. [2018-04-26]

Bilagor

Bilaga 1. Intervjuguide för företag

- **Bakgrundsfrågor.**

- Berätta om din bakgrund och roll i bankens verksamhet.
- Hur har lagändringen påverkat er organisation? (Ökade kostnader, nyanställd kompetens)
- Hur länge har Ni hållbarhetsrapporterat?
- Vilka har varit de största utmaningarna med att uppfylla det nya lagkravet?
- Hur är hållbarhetsrapporten förankrad till er faktiska verksamhet?
- Vem bär ansvar för rapporten, innehållet och dess utformning?

- **Frågor relaterade till den publicerade hållbarhetsrapporten.**

- Den information som finns tillgänglig i redovisningen som inte täcks av lagkravet, vem är den avsedd för? Internt/externt?
- Vilka intressenter är Er hållbarhetsrapport främst ämnad för och viktigast för er fortsatta verksamhet?
- Varför redovisar ni mer information än vad som är lagstadgad?
- Vilka förväntade effekter hoppas ni få av att avslöja mer information, och därmed vara transparenta gentemot intressenter, än det som är lagstadgat? (marknadsandelar, legitimitet)
- Vilket ansvar anser Ni banker ha för en hållbar utveckling, mer specifikt bankers indirekta påverkan genom investeringar och finansiering av projekt?
- Hur mycket lyssnar Ni/påverkas av intressenters krav?
- Har ni någon policy om ny-investeringar/avyttring av investeringar i företag som baserar sin verksamhet på fossila bränslen?
- Utöver det vi har frågat Dig, är det något mer du skulle vilja lägga till?

Bilaga 2. Intervjuguide för intressenter

- Berätta om din bakgrund och vad du/ni jobbar med?
- Känner du/ni till lagändringen om hållbarhetsredovisningar?
- Vilken är er generella attityd till denna lagändring?
- Vilka frågor relaterade till hållbarhet anser Du att banker generellt ska arbeta med?
- Vad förväntar sig du/ni er för typ av hållbarhetsinformation i bankers hållbarhetsredovisningar?
- Varför är dessa aspekter viktiga för Dig/din organisation?
- När det gäller dessa aspekter: Vilken typ av information är särskilt viktiga för er? Dvs vad 'letar' ni efter?
- Anser Du att informationen som redovisas i en hållbarhetsredovisning påverkar era och andra organisationers investeringsbeslut?
- Vilket ansvar anser Ni banker ha för en hållbar utveckling?